

mecanoo
architecten

16 april 2014

een nieuw portaal
stedenbouwkundig ontwerp
kerngebied nagele

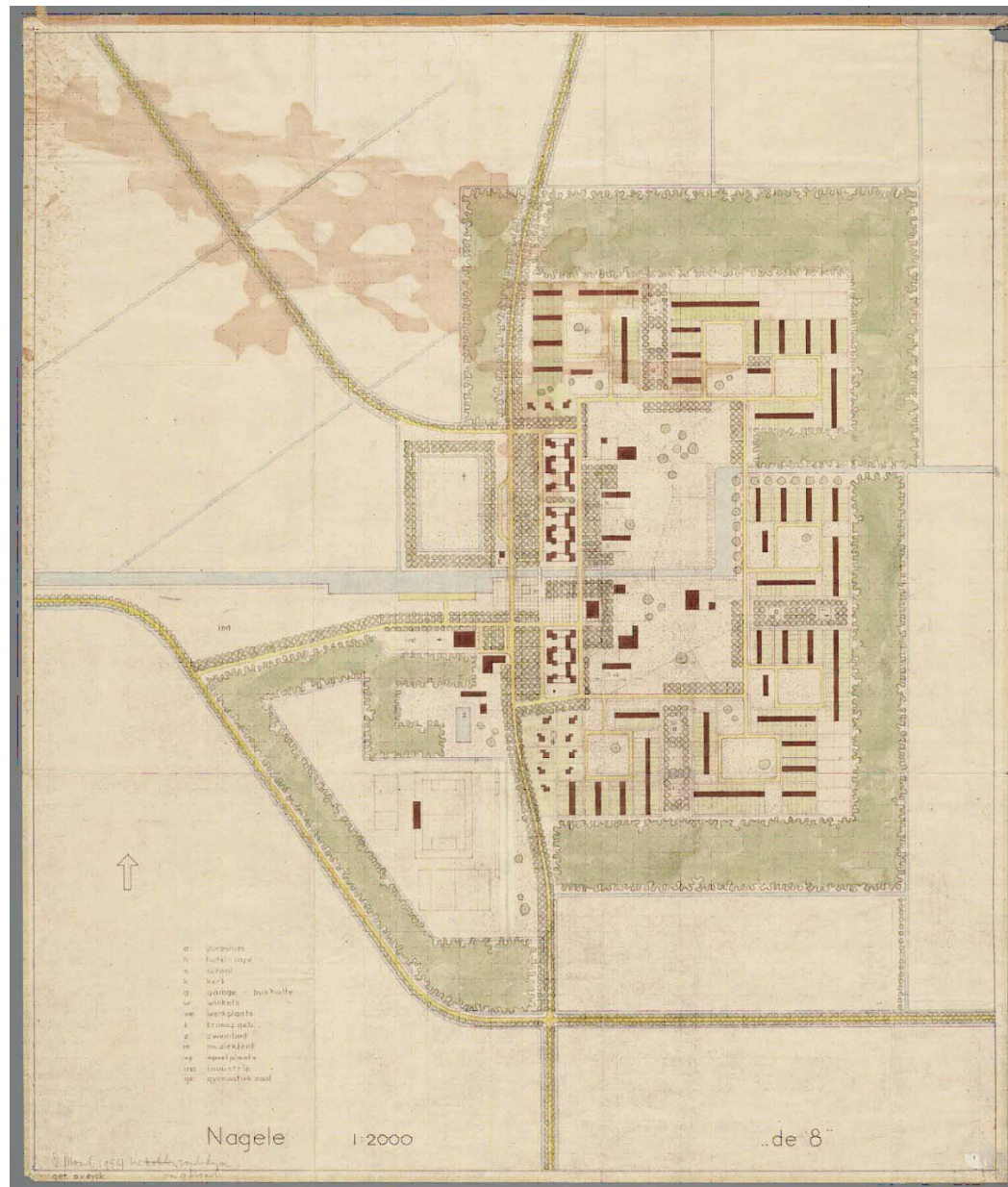
een nieuw portaal

inhoud

huidige situatie	4
ruimte in de ruimte	12
de architectuurtaal van Nagele	14
uitwerking deelgebieden	
zuiderwinkels	20
parkeren	22
schokkererf	24
noorderwinkels	38
algmene architectuurregel	44
referentiebeelden	46

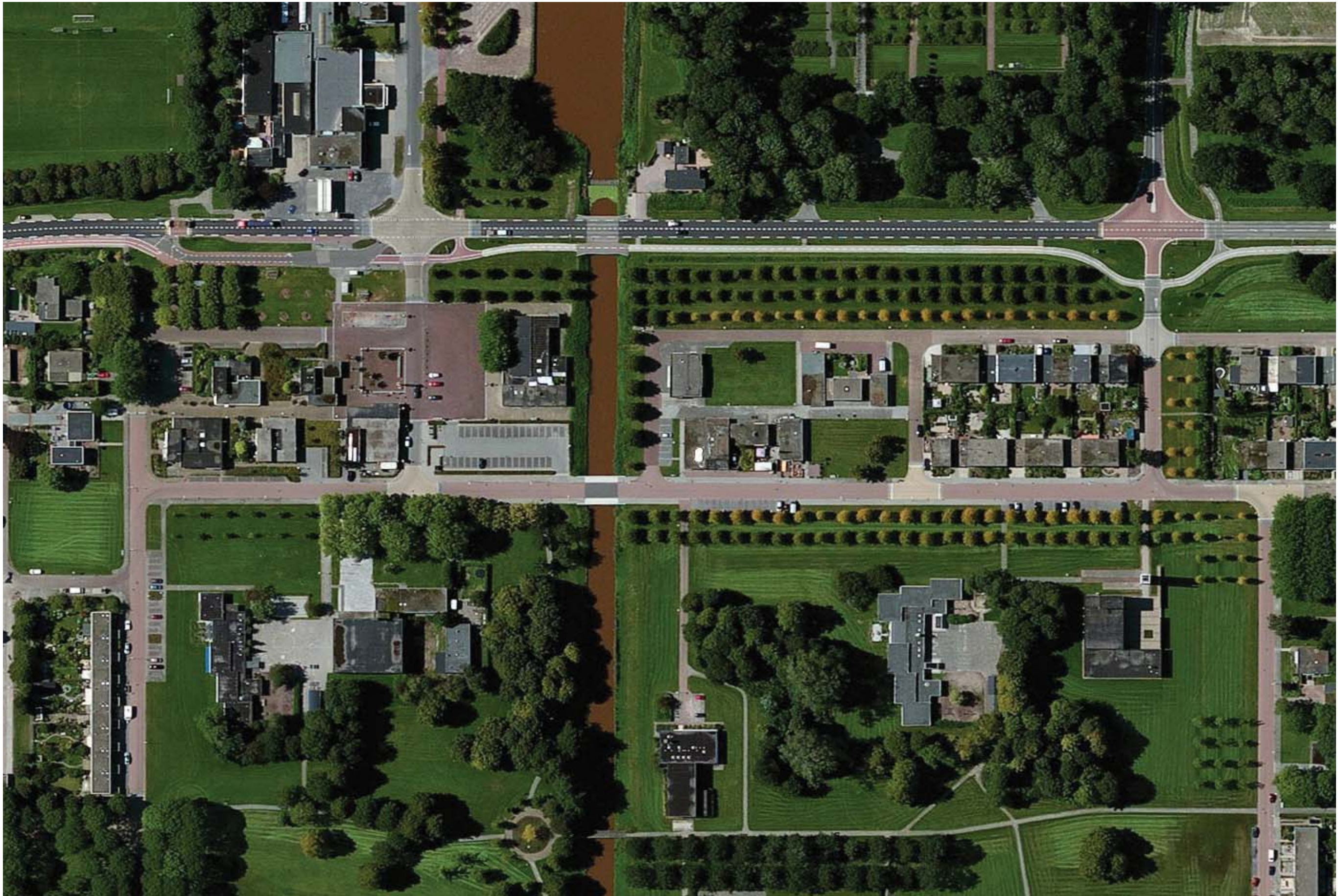
kerngebied nagele huidige situatie

definitief stedenbouwkundig plan van nagele, 1954
architectengroep De 8 en Opbouw, Aldo van Eyck

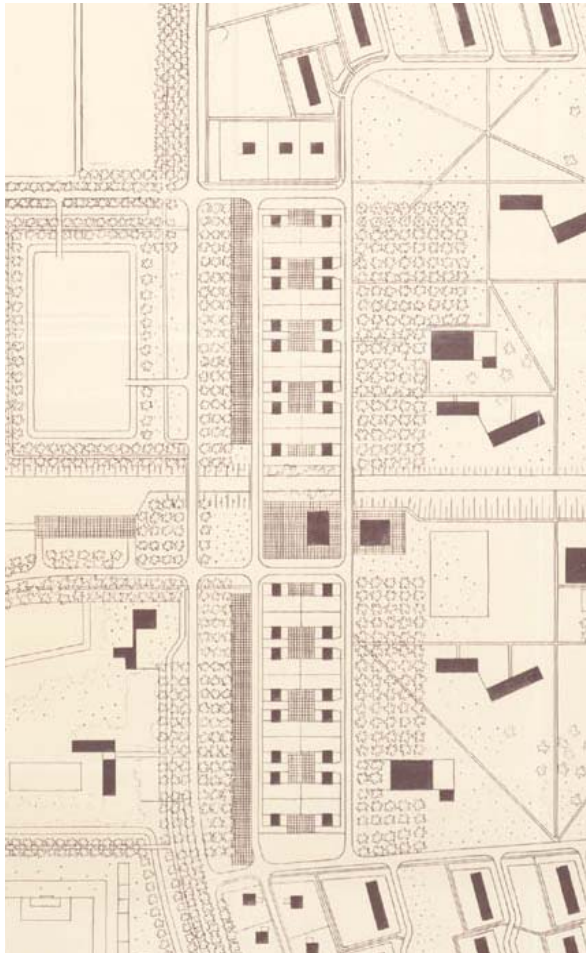
luchtfoto huidige situatie
bron: www.bing.com/maps

kerngebied ontwikkeling van voorstellen en uitwerking

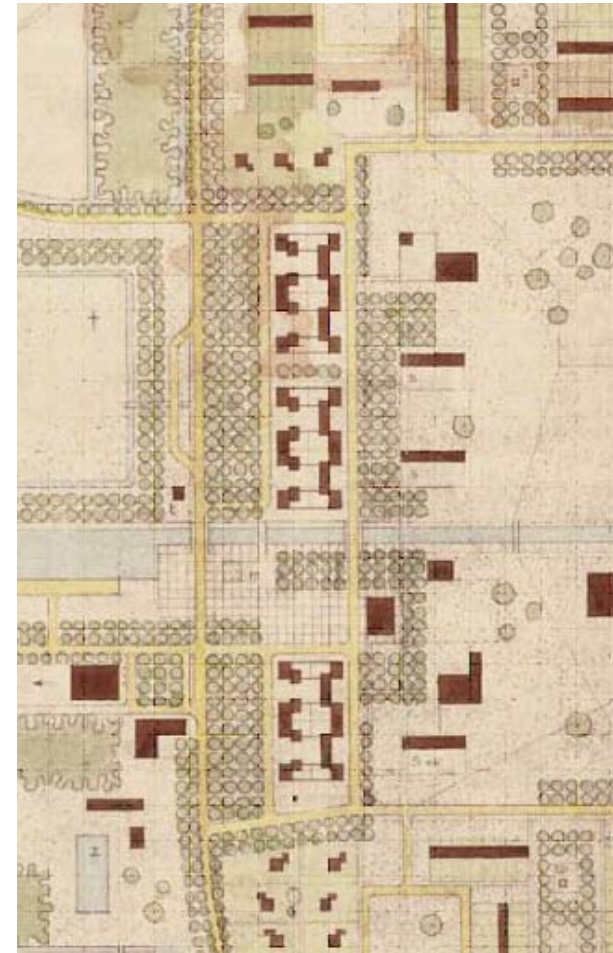
plan voor nagele, 1947-49
architectengroep 'De 8'

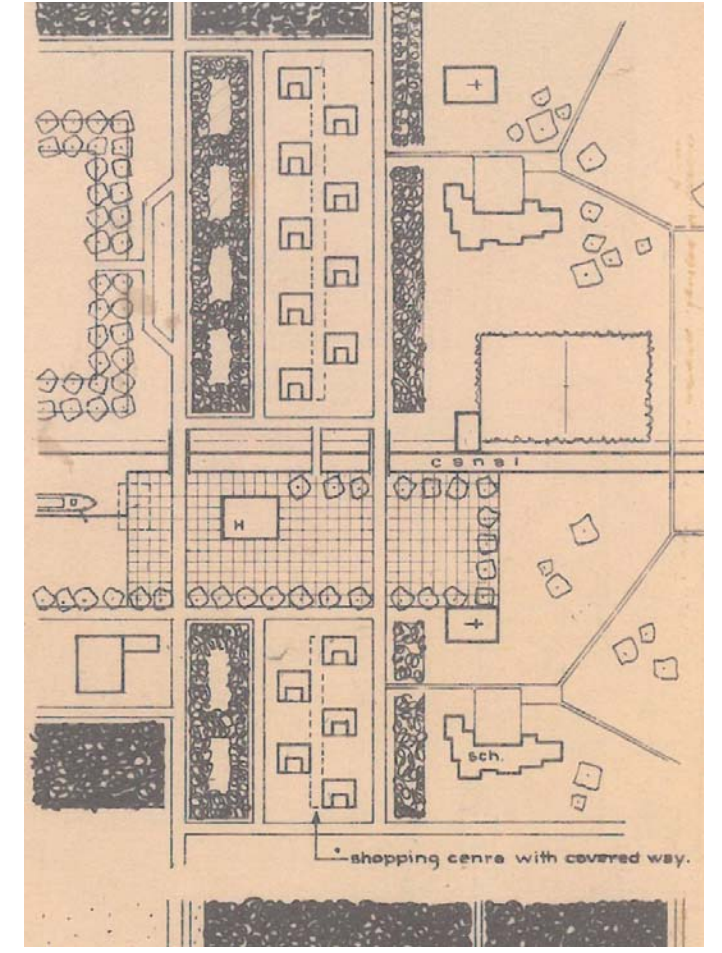
maquette voor nagele, 1953
(bron: archief HNI)

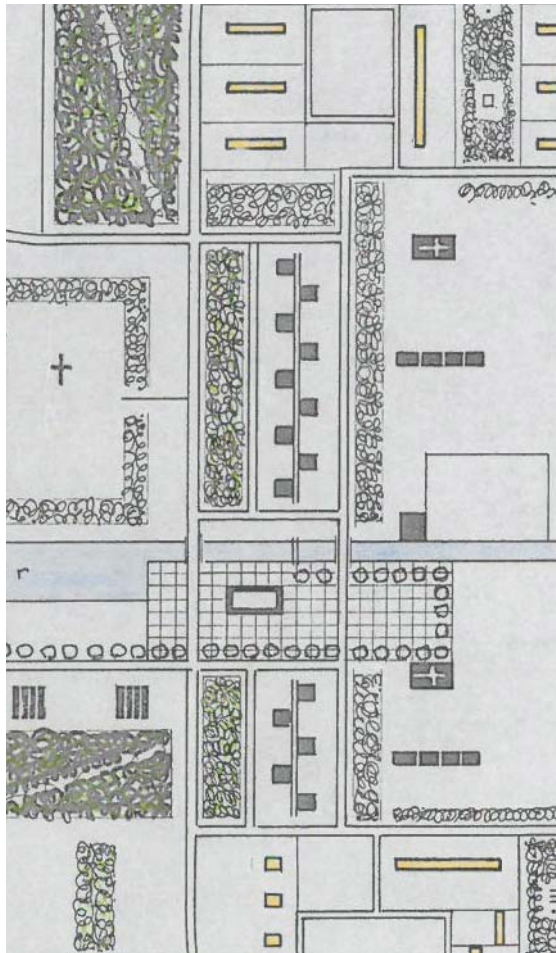
definitief ontwerp voor nagele,
1954
Aldo van Eyck

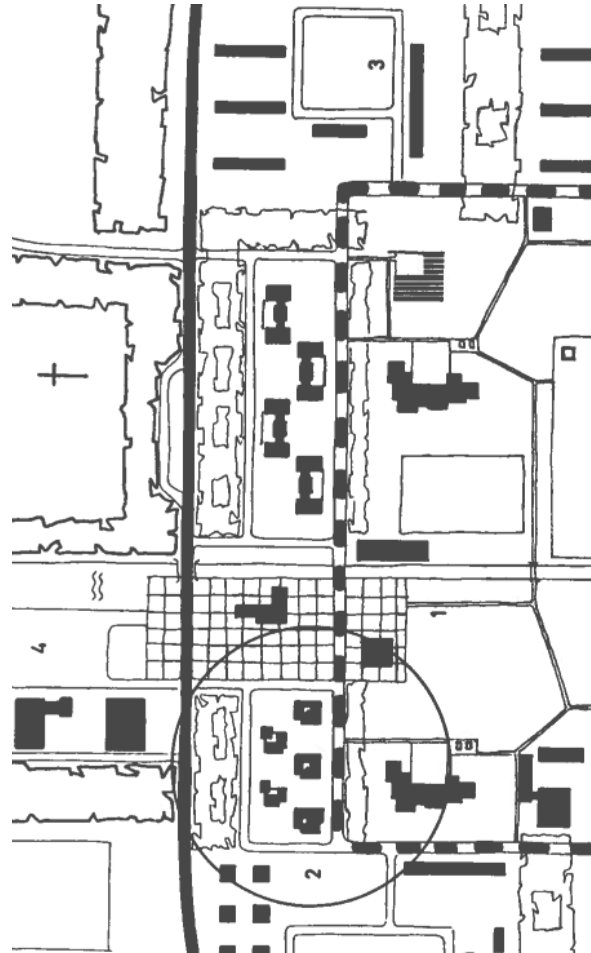
plan voor nagele, 1956
Architectengroep 'De 8'

plan voor nagele, 1956
Architectengroep 'De 8'

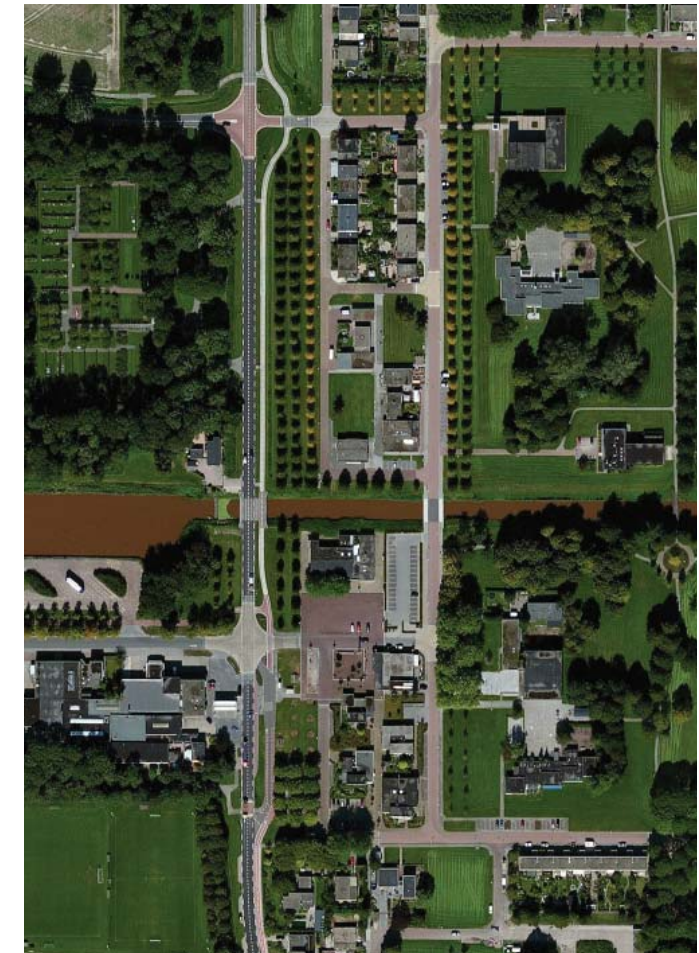
plan voor nagele, 1955-57
(bron: Van der Broek en Bakema)

maquette voor nagele, 1959
(bron: Museum van Nagele)

luchfoto nagele, 2013
(bron: www.bing.com/maps)

huidige situatie kerngebied nagele

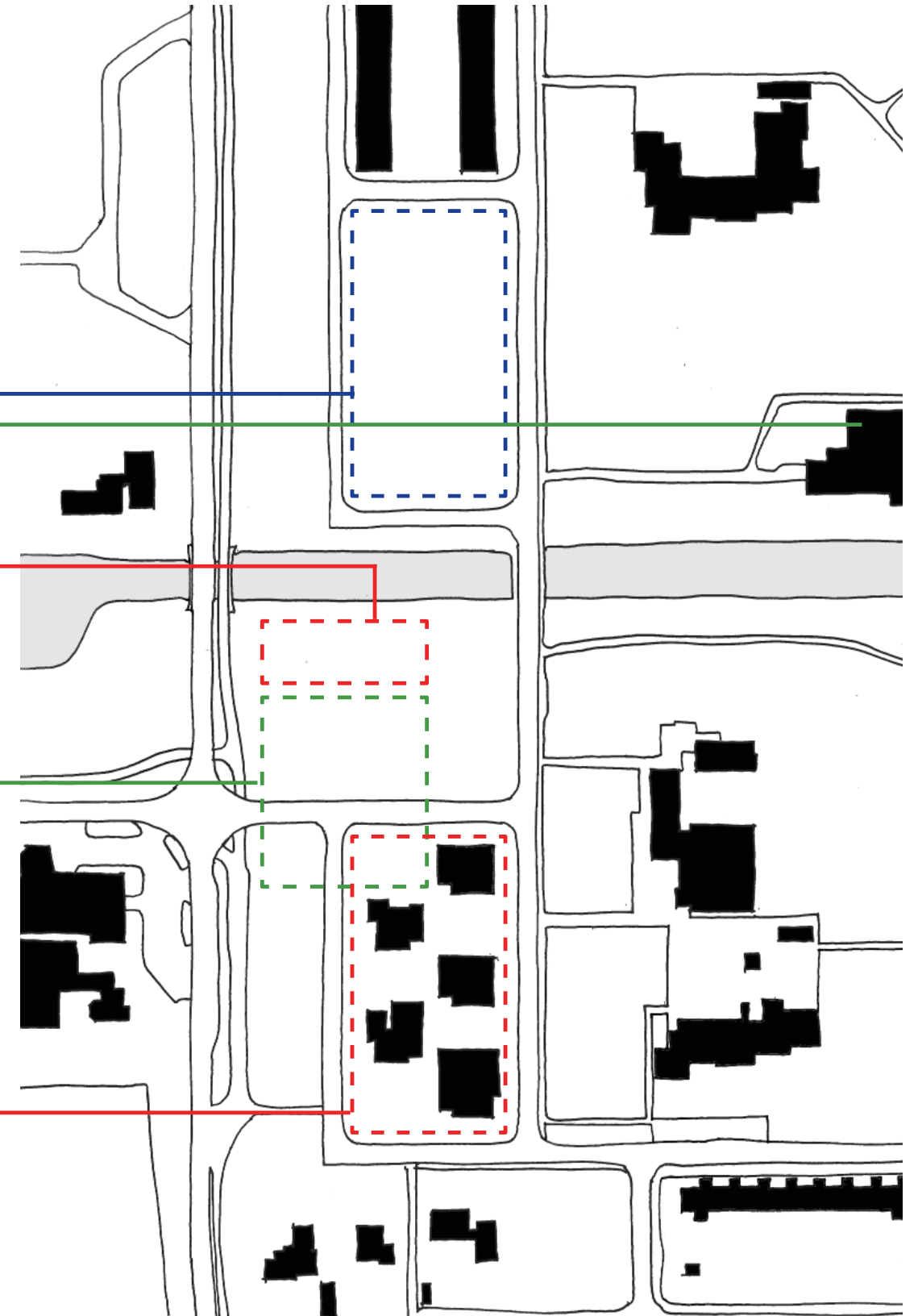
Sociaal-culturele functies verplaatst
van Schokkererf naar Het Rietveld

noorderwinkels
leegstand, slechte kwaliteit
bebouwing

schokkererf
leegstand en verval

plein
niet heldere opzet, dominantie
parkeerterrein, plein niet verbonden
met water en ring, verbreekt
oorspronkelijke structuur

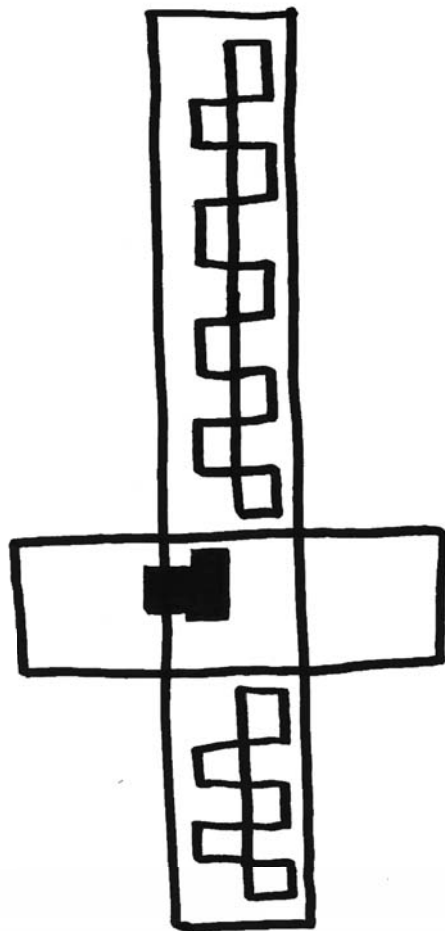
zuidwinkels
verrommeling openbare
ruimte, winkelwoningen
deels uitgebouwd en
gewijzigd, leegstand

uitgangspunten kerngebied nagele

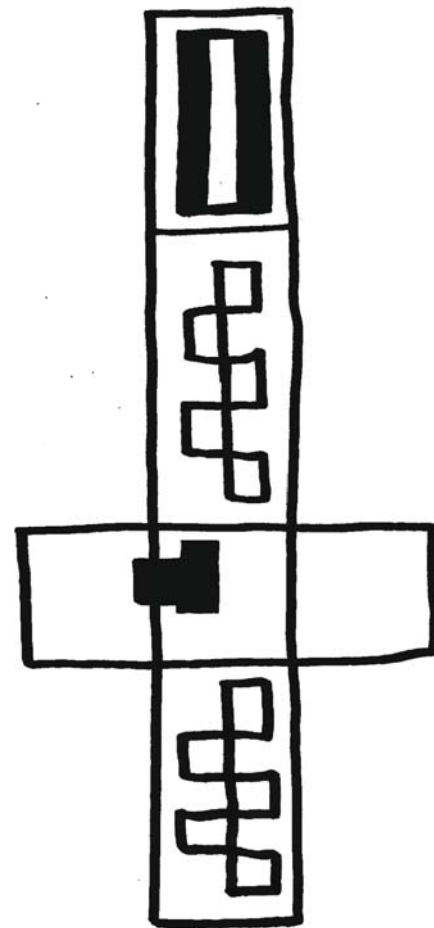
plan 1959

noorderwinkels en zuiderwinkels
volledig winkel / wonen,
verbonden door winkelas (inclusief
voetgangersbrug) en schokkererf

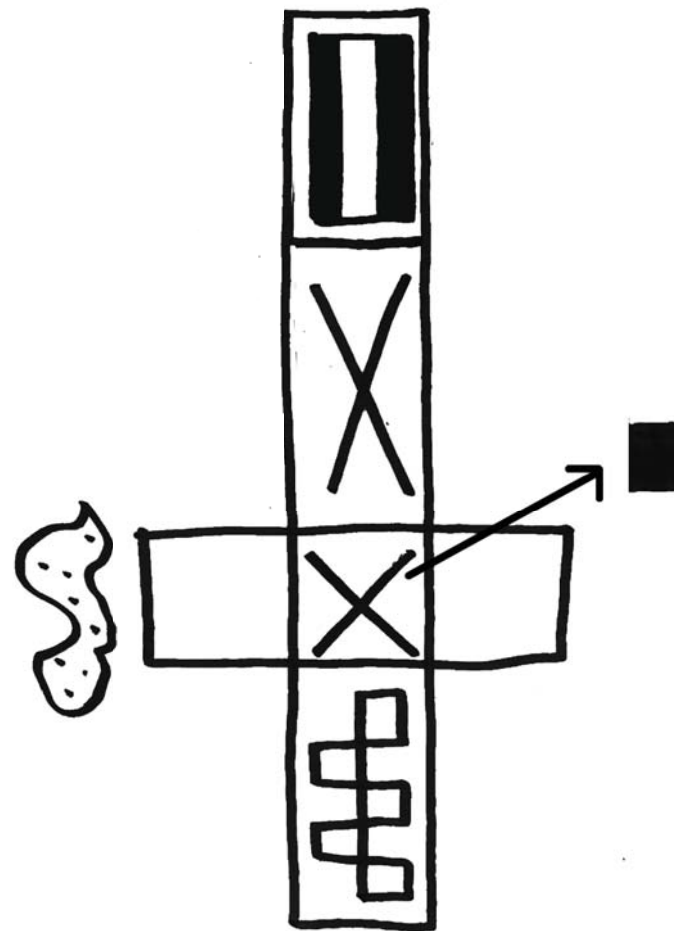
situatie 1970

noorderwinkels deels en
zuiderwinkels volledig winkel /
wonen, verbonden door winkelas en
schokkererf.
Woningblok in meest noordelijke
deel

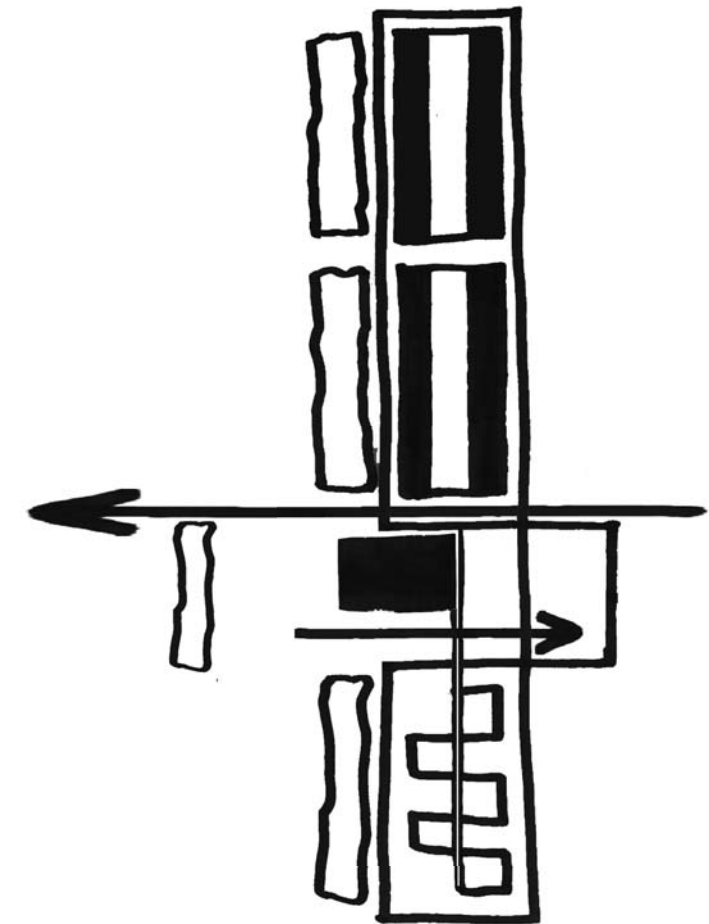
huidige situatie

noorderwinkels grotendeels leegstand,
schokkererf leeg, sociaal-culturele
activiteiten verhuisd naar Het Rietveld,
parkeerplekken en zuiderwinkels
structuur niet helder.
Zichtlijn op polder geblokkeerd door
bomen en bebouwing.

voorstel

noorderwinkels volledig woningen,
schokkererf supermarkt en
dorpsplein,
zuiderwinkels structuur helder,
concentratie winkels en horeca

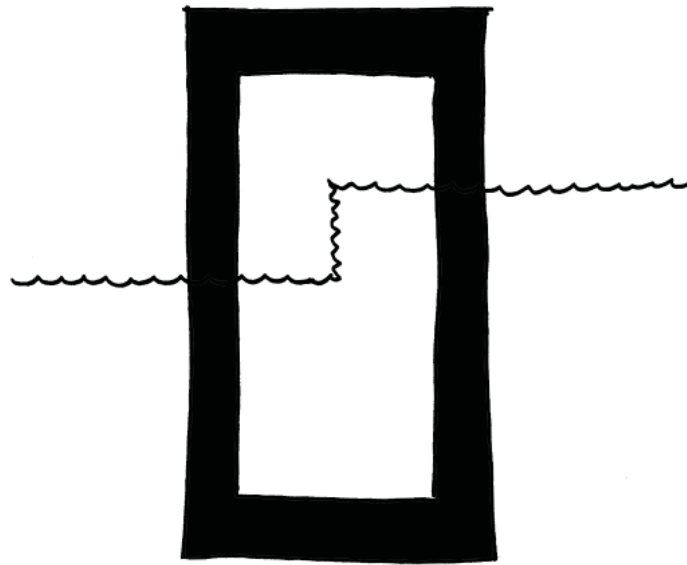

huidige situatie kerngebied nagele

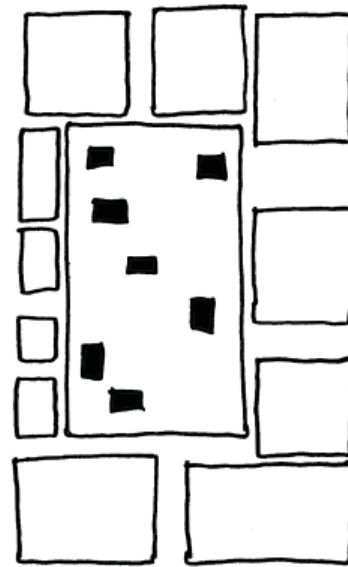

ruimte in de ruimte; veld, hof, patio de ruimtelijke grammatica van Nagele

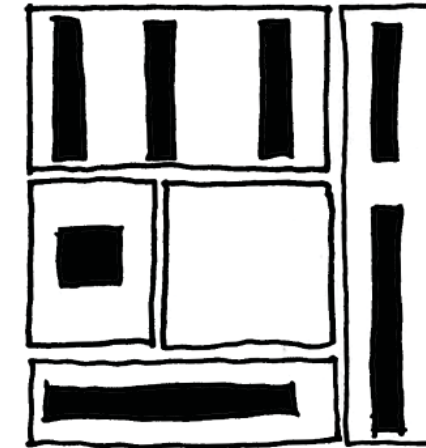
schaal: polder

muur van bomen rondom dorp
biedt beschutting tegen de
wind.

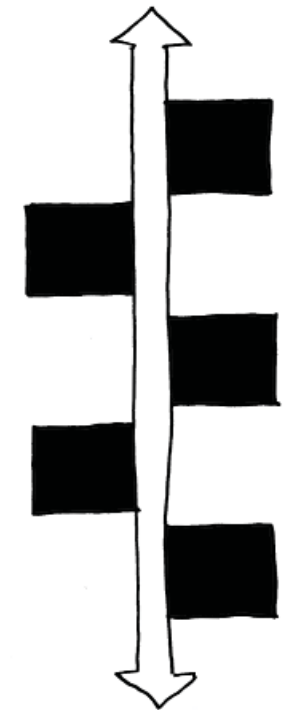
schaal: dorp

woonbuurten omsluiten een
open midden ruimten met
openbare voorzieningen

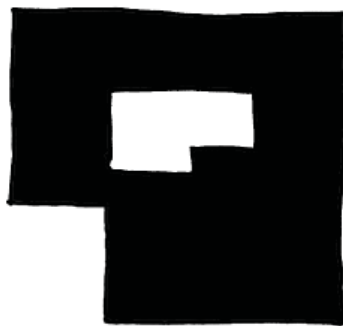
schaal: cluster

wonen; hof met woonblokken
rondom een groen veld

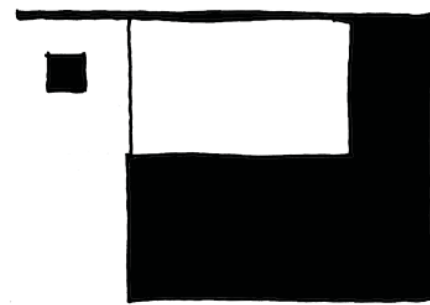
schaal: cluster

zuiderwinkels; omsloten
voetpad, 'mini lijnbaan',
ontwerp van het bureau Van
den Broek & Bakema

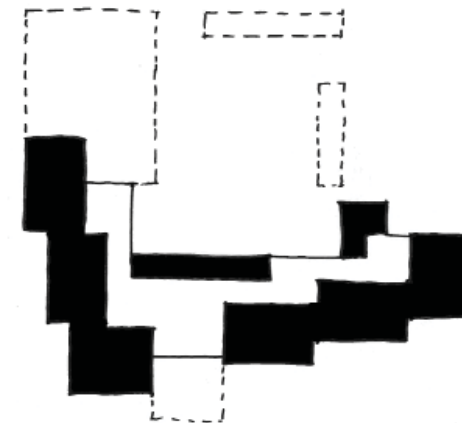
schaal: gebouw

winkelwoning met patio
naar ontwerp van architect
Romke de Vries samen met
het bureau Van den Broek &
Bakema

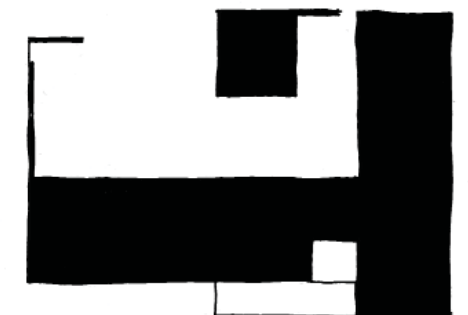
schaal: gebouw

entreehof kerk,
gereformeerde kerk naar
ontwerp van architect Jaap
Bakema.

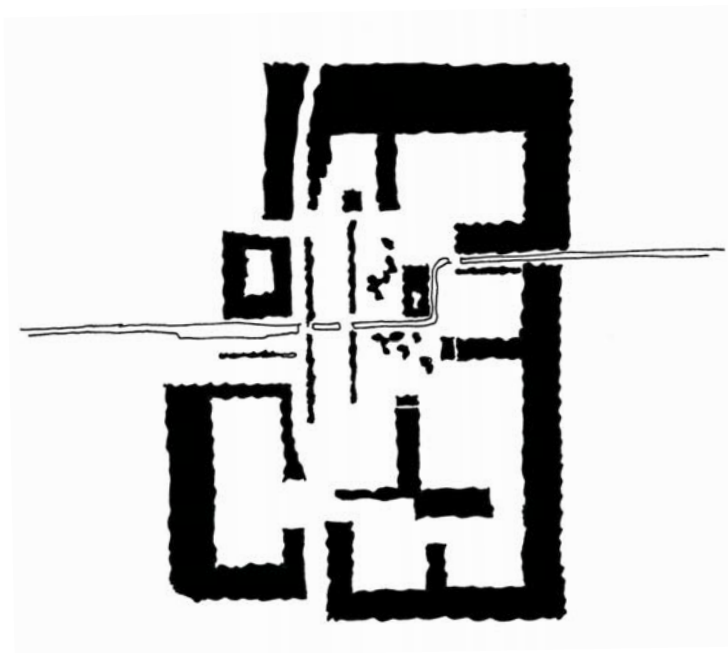
schaal: gebouw

Entreehof scholen naar
ontwerp van architect Aldo
van Eyck

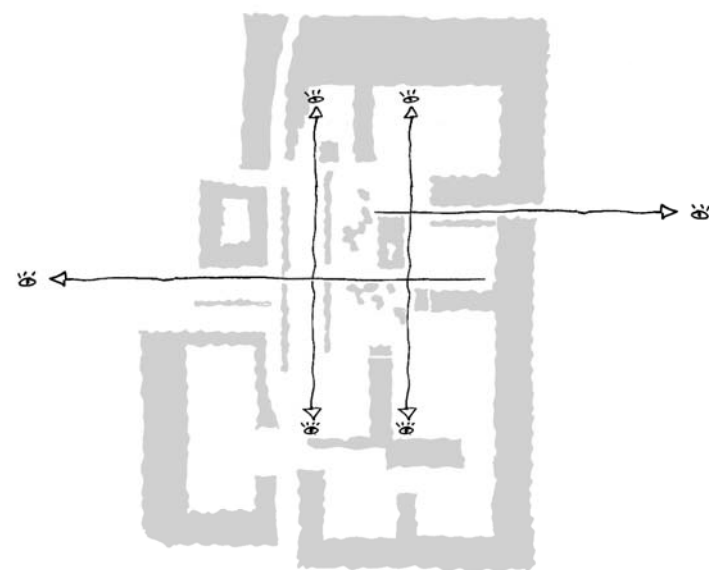

schaal: gebouw

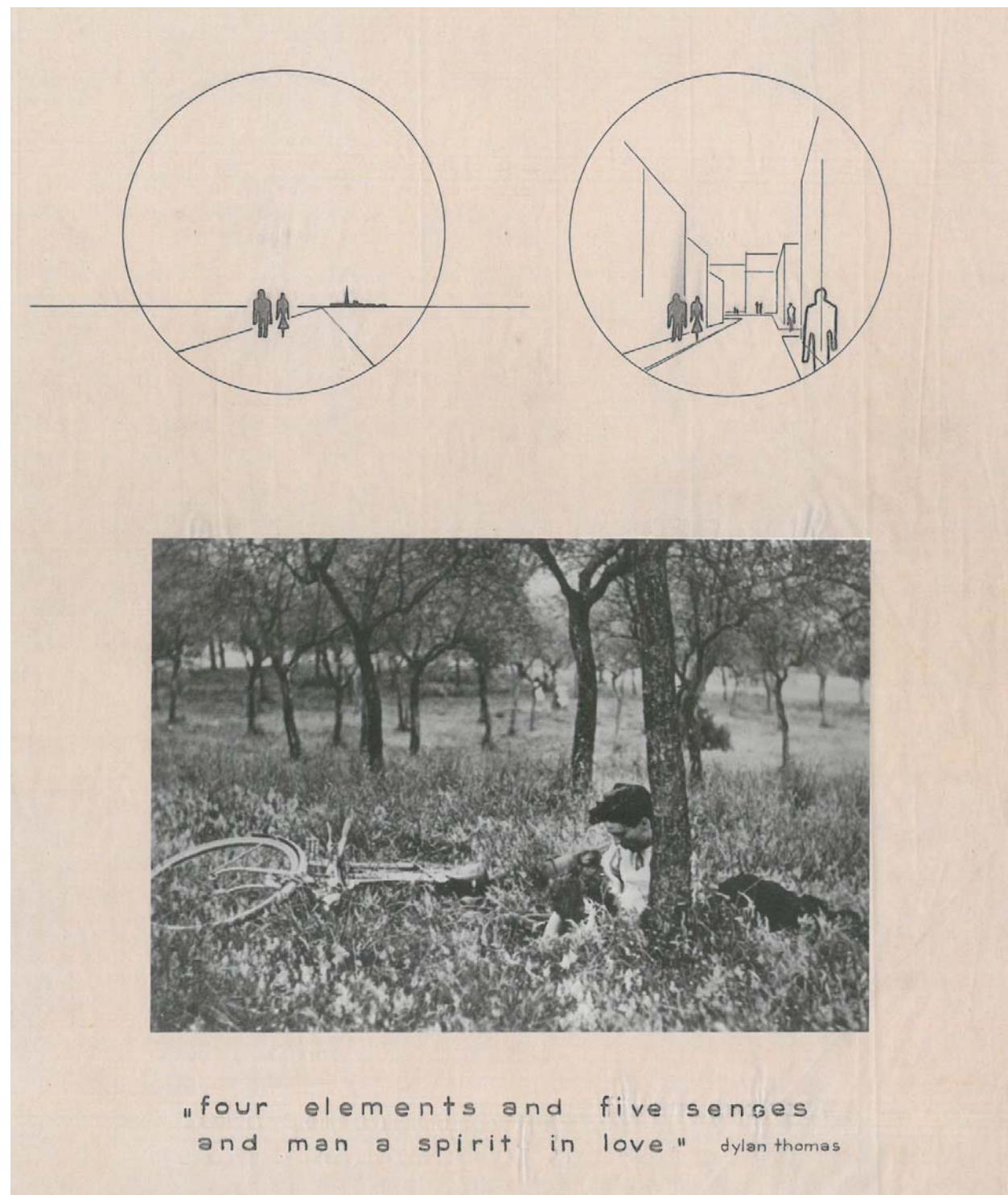
dienstenhof van het
schokkererf, naar ontwerp
van architect J. Dunnebier.

groen structuur
ruimte wordt gedefinieerd door
velden en lijnen van bomen, zo
ontstaan er groene kamers in het
dorp.

zichtlijnen
Lange zichtlijnen (west/oost)
verankeren het dorp met het
omliggende polderland. Op een
zelfde manier (noord/zuid) worden
de woonbuurten verankerd in het
dorp.

Op dit presentatie panel is
duidelijke te zien wat Aldo van
Eyck met "De 8" voor ogen had
bij het ontwerp voor Nagele. Het
dorp mocht niet een "dualistisch
plattelandsdorp" (Aldo van
Eyck c.s.) worden met een kern
en daar omheen woningen. De
openbare ruimte zou ook niet, als in
traditionele stedelijke structuren,
worden afgebakend door straten.

Het afwijkende van het ontwerp
van Nagele is dat de vorm een
gemeenschappelijk organisme
is, waarbij structuur wordt
gegeven door bomenmassa's.
'Hierdoor spreekt de vorm
direct uit de bestemming en het
ontstaansproces.' (Aldo van Eyck)

De verhouding tussen het wijde
polderland en het nieuwe dorp is zo
ontworpen dat er geen onwezenlijke
schaalvermindering optreedt bij het
binnenkomen vanuit de polder.
'De polder en het daarin getogen
dorp vormen één plastisch
ruimtelijke geheel en hebben dus
één schaal.' (Aldo van Eyck)

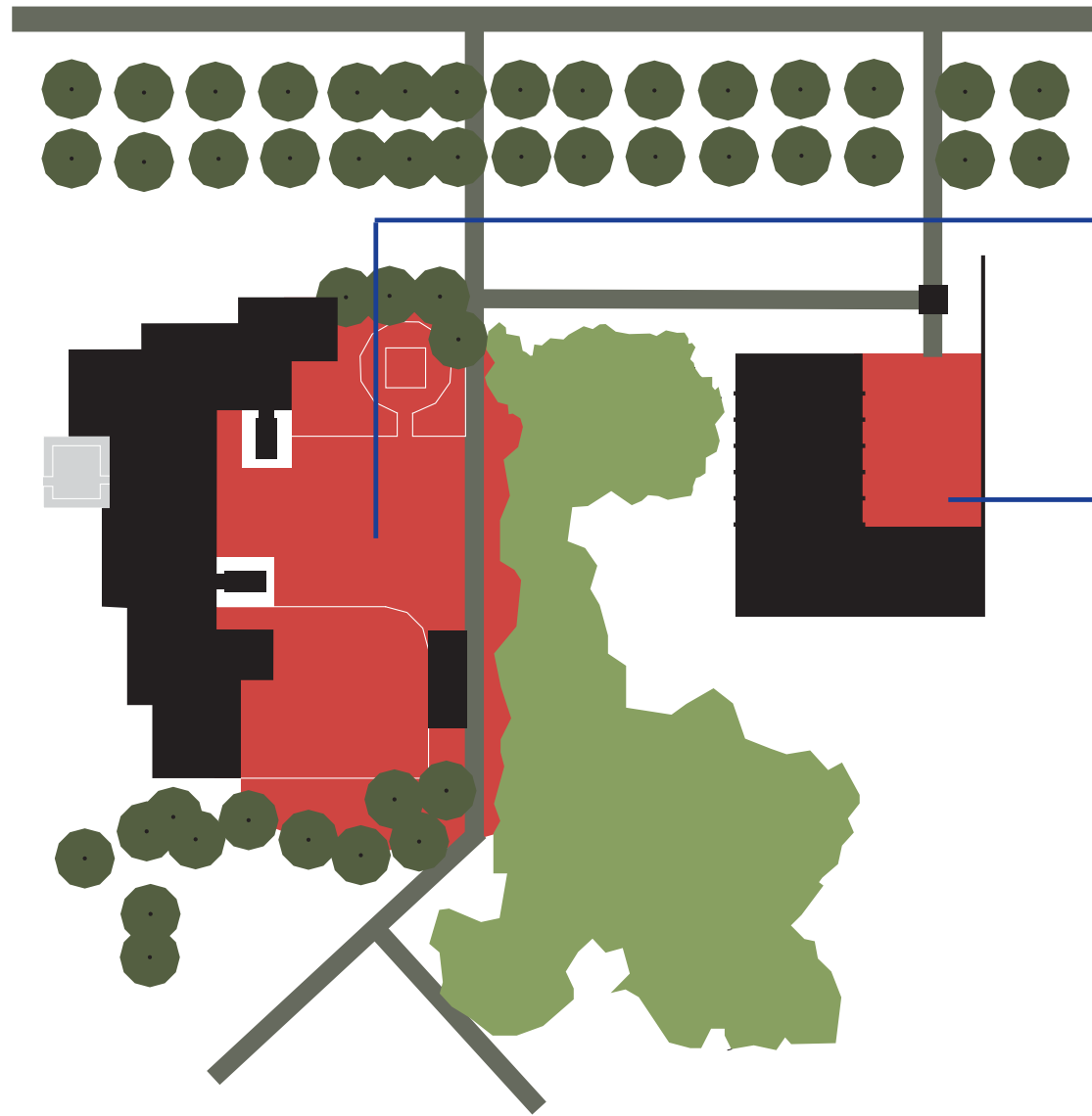
Van Eyck's voorstel voor Nagele
was om één grote centrale ruimte
te vormen, omzoomd door
landarbeiderswoningen. Hierin
liggen geen ruimte begrensende
(dorp: straten en plein) maar ruimte
bepalende elementen zoals een
dorpshuis, school, kerk of winkels.

De bomenmassa's functioneren niet
enkel als afscheiding tussen twee
verschillende plekken, maar de
grens zelf is ook een verblijfsplaats
tussen dorp en landschap. Dit is te
zien op de foto hiernaast, die Aldo
van Eyck bij zijn presentatie voegde.

de architectecturetaal van nagele

1. omsloten buitenruimte

Een gebouw of groep gebouwen omsluit een buitenruimte waar de publieke entrees zich bevinden.

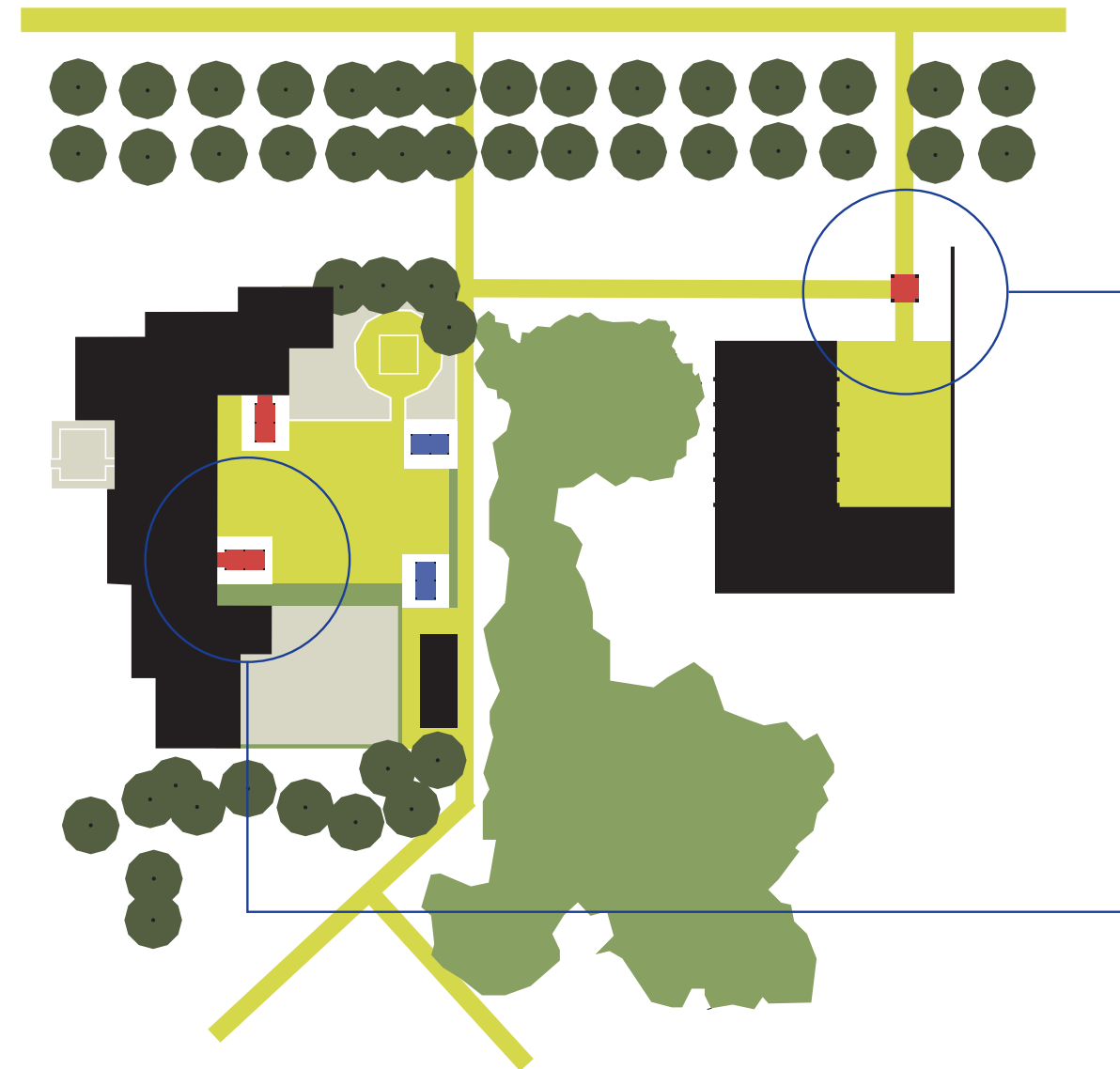
De gebouwen omsluiten de ruimte op verschillende manieren. Dit is te zien in het ontwerp voor de school van Aldo van Eyck en de kerk ontworpen door het architectenbureau Van De Broek en Bakema. Waarbij op het schoolplein de groenstructuur een belangrijke bijdragen levert aan de omsloten ruimte, is te zien dat bij de reformeerde kerk juist de muur een belangrijke rol speelt

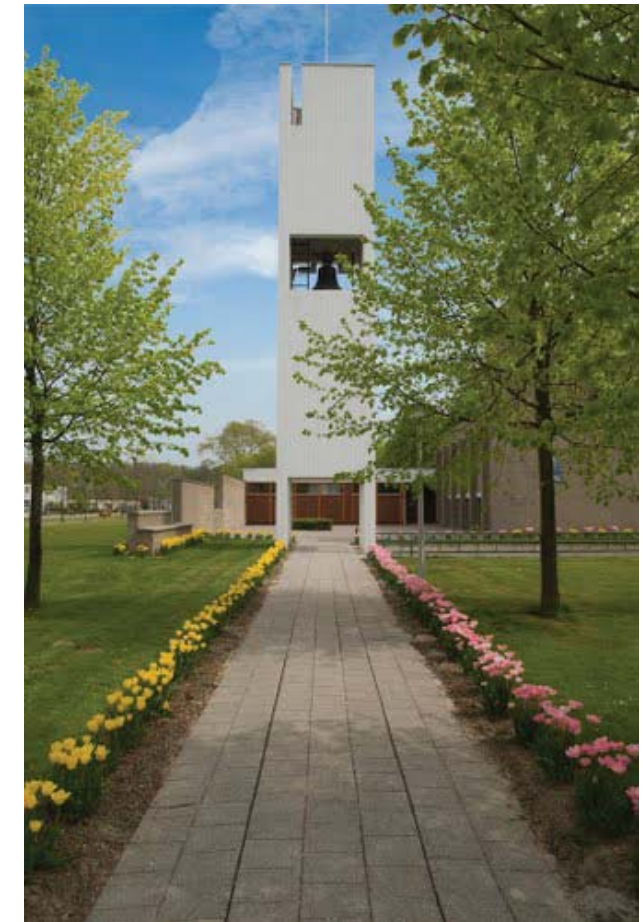
2. entree portalen

de publieke entree van gebouwen wordt gemarkeerd met een portaal. In het geval van de kerk is dit de toren, bij de school zijn dit twee kleine portalen. Ook bij de woningen worden de entrees in sommige gevallen gemarkeerd in de vorm van een terugliggend geveldeel of een luifel.

Tekening rechts is het originele ontwerp voor de school (door Aldo van Eyck) en de kerk (door het bureau Van De Broek en Bakema) te zien. Twee van de vier portalen van de school zijn niet gerealiseerd, deze zijn blauw gekleurd.

Een deels beglaasd portaal markeert de hoofdingang van deze voormalige rooms-katholieke Isidoruskerk, in 1963 ontworpen door het bureau De Jongh, Taen & Nix, waarin Museum Nagele nu is gevestigd. De entree is hierdoor niet alleen goed zichtbaar maar ook praktisch bij regenachtig weer.

De kerktoren markeert het kruisen van de twee toegangspaden tot het gebouw in de vorm van een verticaal portaal

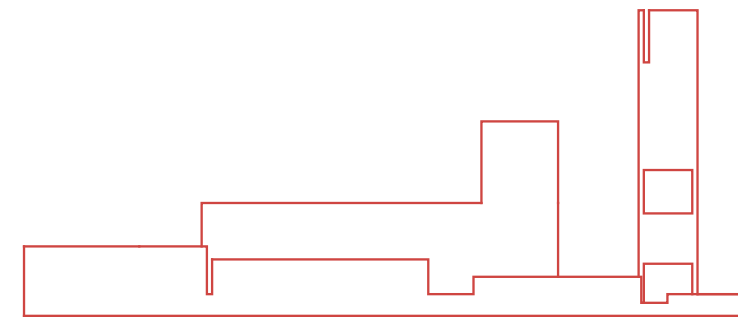
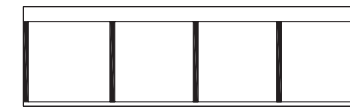
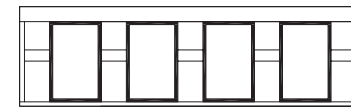
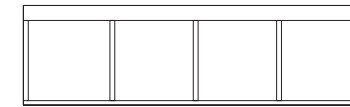
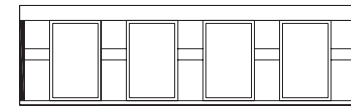
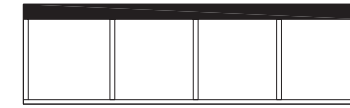
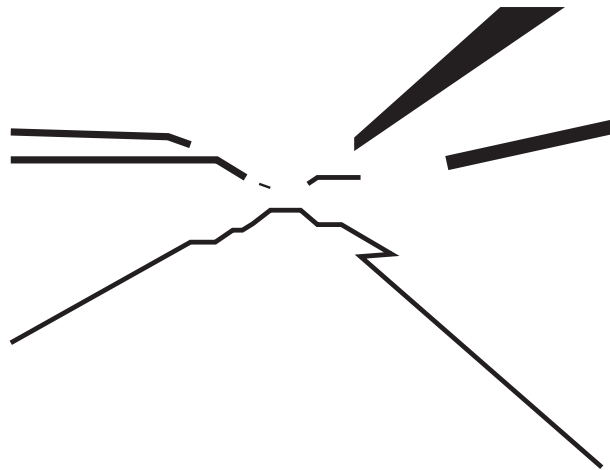
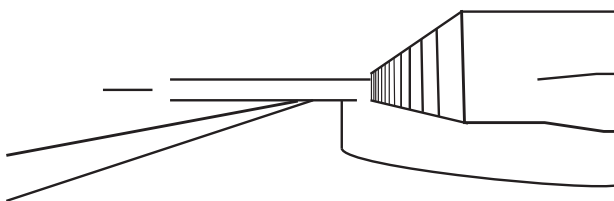

Twee portalen markeren de beide ingangen van de school en dragen bij aan de herkenbaarheid van het gebouw.

de architectuurtaal van nagele

3. horizontale lijnen

Niet alleen in de vormtaal van het landschap en woonomgeving (bomenrijen, kanalen, paden etc.) zijn lange lijnen te herkennen, ook in de architectuur van Nagele is dit te zien. Op ieder schaalniveau komen deze horizontale lijnen terug. Op grote schaal zijn dit de rijen woningen, op kleine schaal zijn dit de boeiboorden of tuilmuren van de bebouwing. Doorgaande lijnen in de gevel zorgen voor eenheid.

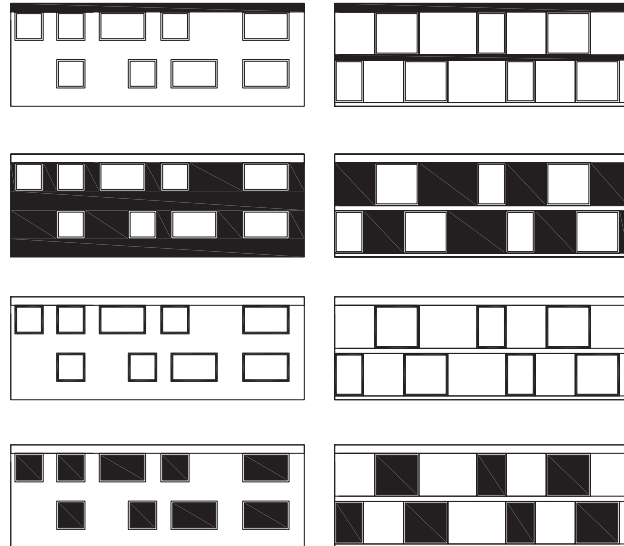

De gevel van de basisschool, ontworpen door architect Aldo van Eyck. Te zien is dat zowel aan de boven- als onderkant een duidelijke lijn is te zien. Er is hierbij dus sprake van zowel een plint, als een boeiboord.

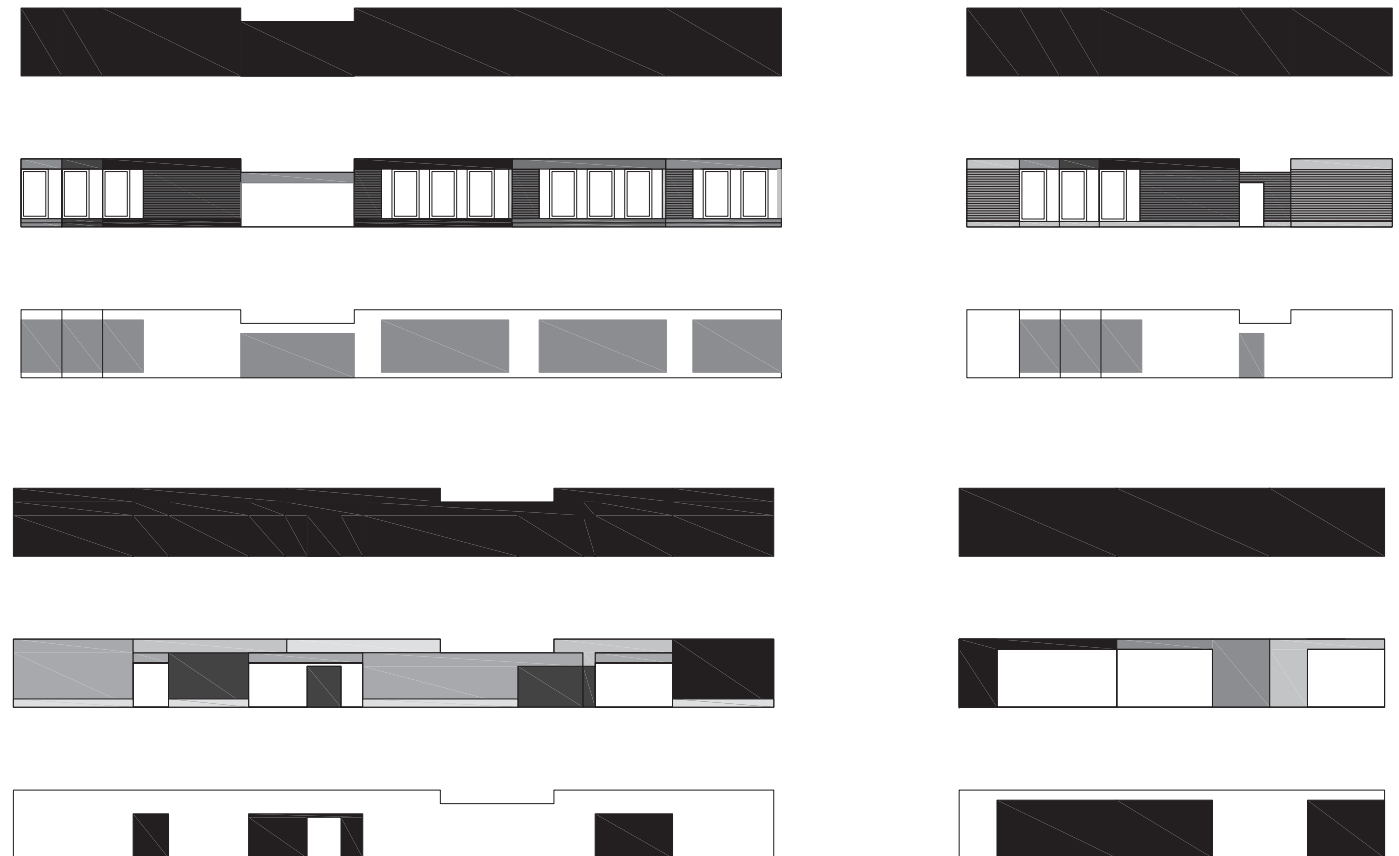
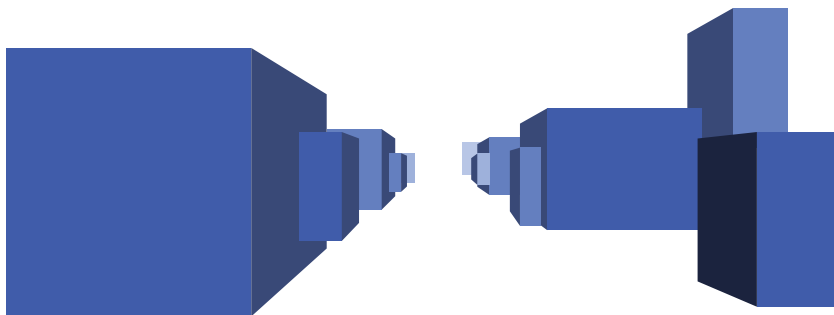
Geen ononderbroken wand. Opvallend is dat naarmate de publieke functie belangrijker wordt, de lijnen meer dynamiek krijgen. Zowel in rooilijn bij de Zuiderwinkels en de school als bij de gevel van de kerk ontworpen door de architecten Van De Broek en Bakema.

4. vlakken

In een compositie van verschillende objecten heeft het gevelvlak op de voorgrond vaak grote openingen en het gevelvlak daar achter is meer gesloten, dit zorgt voor hierarchie en maakt de gevels leesbaar. Er is telkens een spel gaande in de compositie van deze vlakken waardoor de gebouwen niet altijd een duidelijk voor- of achterkant hebben maar alzijdig zijn.

In de ontwerpen van de gevels voor de verschillende woningblokken is gevarieerd met de compositie. Waarbij de lijnen in deze composities zorgen voor eenheid, zorgen de vlakken voor afwisseling. Doormiddel van verschillende composities voor deze openingen ontstaat diversiteit binnen de eenduidige horizontale vorm van de bouwvolumes.

Bij de gevels van de school en de zuiderwinkels verschillen de vlakken van hoogte en springen terug waardoor er meer variatie is te zien in de compositie.

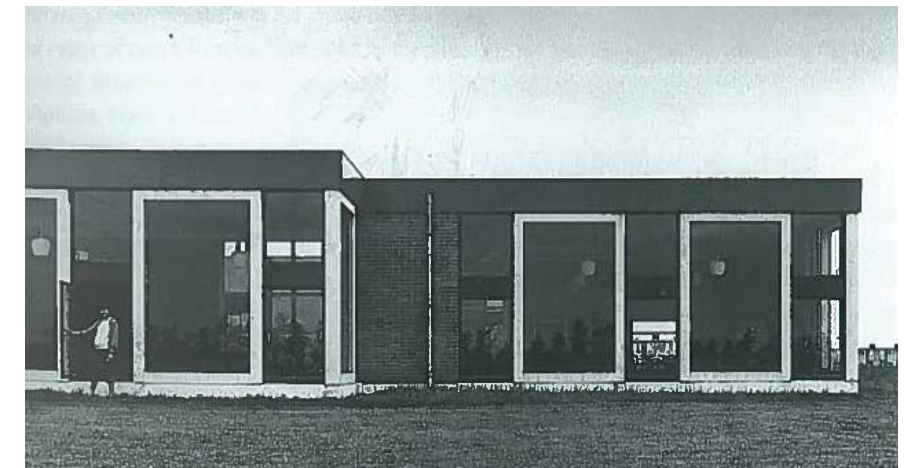
de architectuurtaal van nagele

5. kaders

In de architectuur van Nagele werden kaders gebruikt als markering van belangrijke kruisingen, vensters of hoeken. Dit is te zien bij de zuiderwinkels, waarbij de etalages uit de gevel steken, als erkers.

Het schoolgebouw, ontworpen door Aldo van Eyck, heeft opvallende witte kaders rondom de grote vensters van de klaslokalen.

Deze accenten zijn beeldbepalend in de architectuur van Nagele.

Schoolgebouw Nagele, ontworpen door Aldo van Eyck

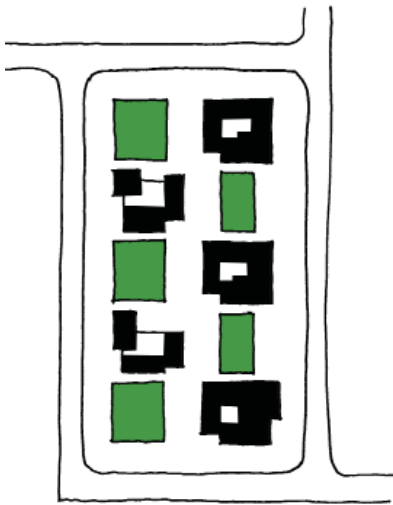

De zuiderwinkels, ontworpen door het architectenbureau Van De Broek en Bakema.

een nieuw portaal
uitwerking deelgebieden

zuiderwinkels herstel oorspronkelijke opzet

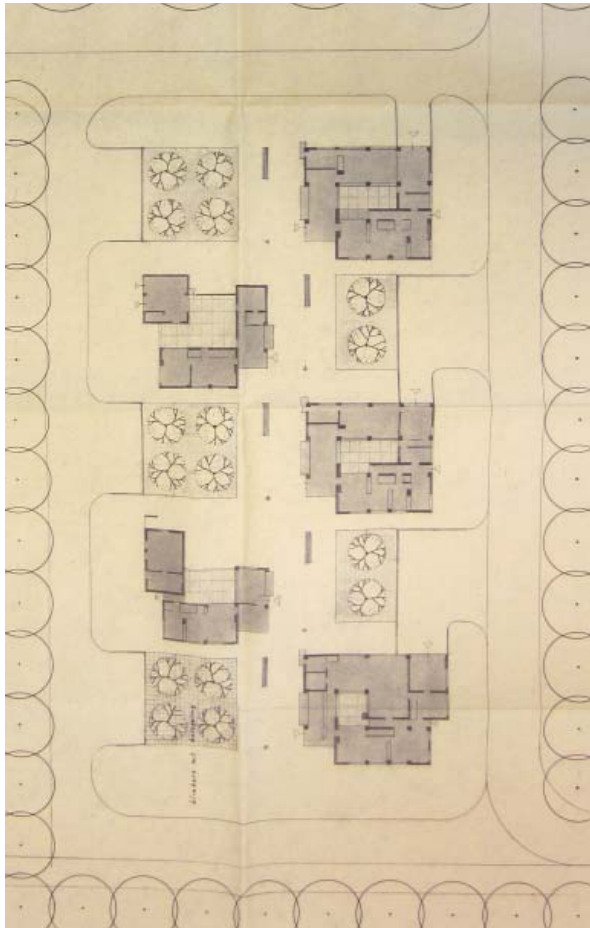
oorspronkelijke situatie

- duidelijk winkel as, oorspronkelijke gedacht met pergola
- duidelijke structuur en definitie van openbare ruimte; open, groen, verhard
- privé patio's voor elke winkelwoning

huidige situatie

- winkel as gebroken door uitbreiding supermarkt
- structuur openbare ruimte is niet helder
- privé tuinen voor winkelwoningen aan de zuidzijde in de openbare ruimte

oorspronkelijke plan van het bureau Van den Broek en Bakema

huidige situatie (bron: www.bing.com)

winkel as heeft niet meer z'n originele structuur

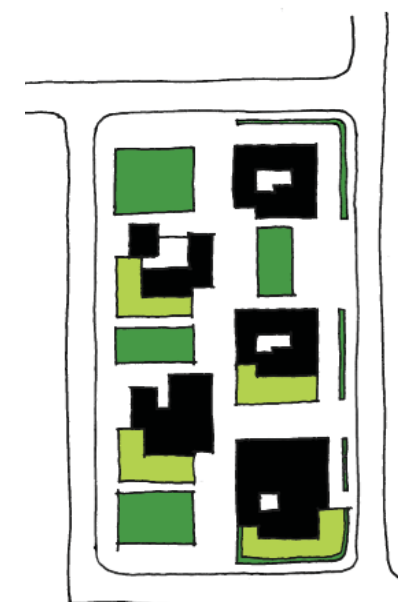
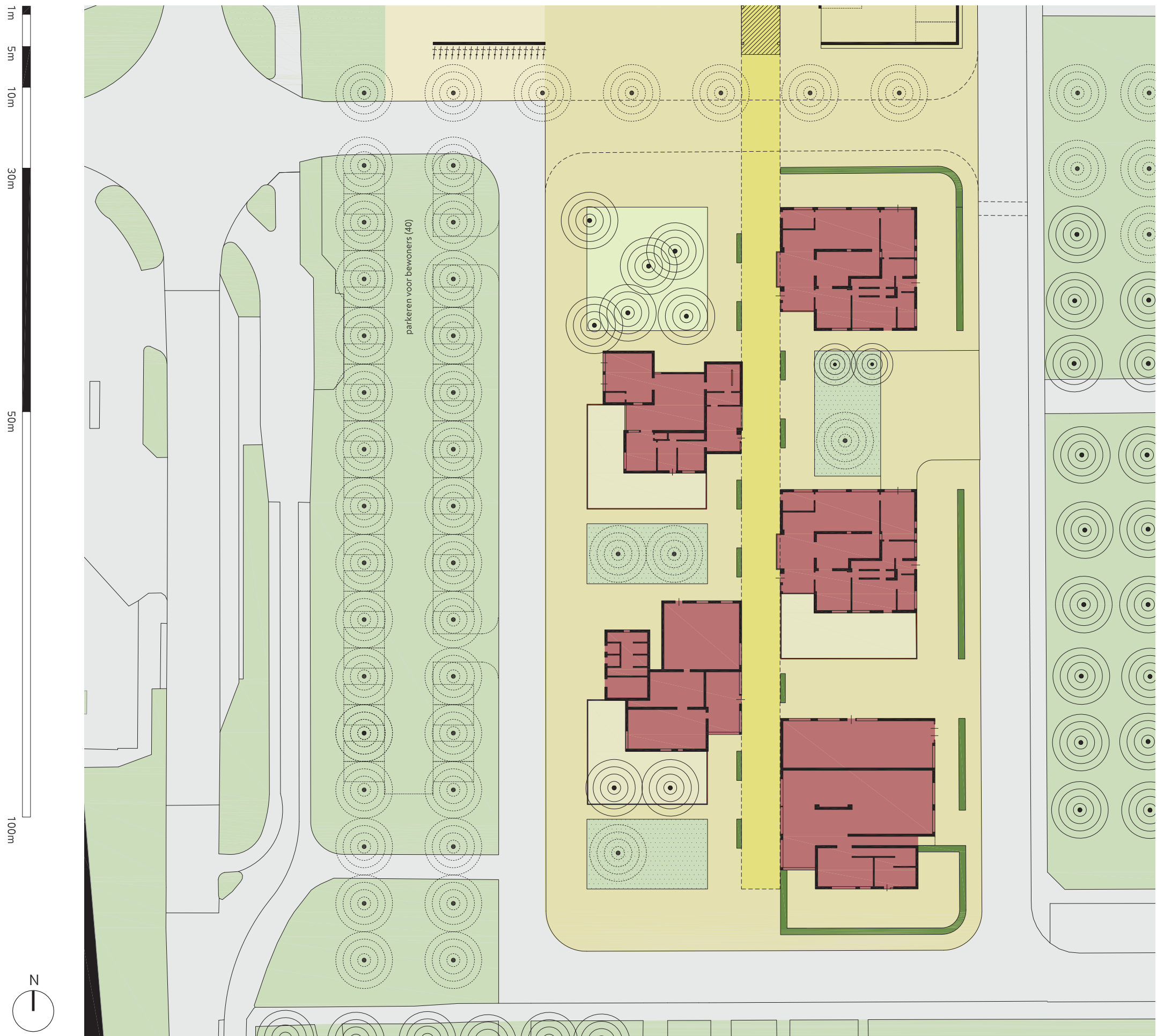
onduidelijk openbare ruimte

privé tuin

parkeren

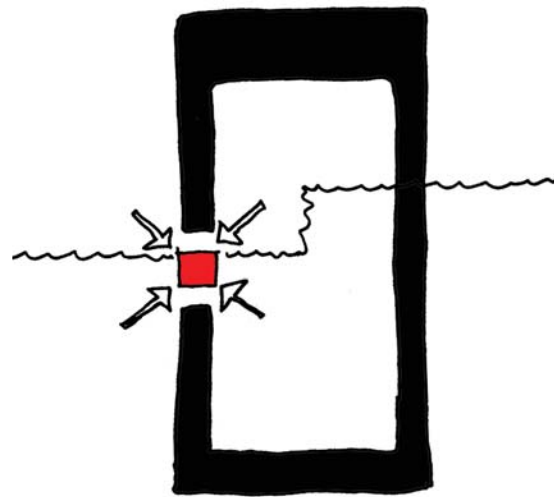

voorstel

- restauratie van winkel as: pand huidige supermarkt terug brengen naar oorspronkelijke envelop. (horeca bestemming)
- duidelijk structuur en definitie van openbare ruimte; groen en verhard
- duidelijk definiëren van erfafscheidingen privé tuinen voor winkelwoningen: gemetselde tuinmuren met openingen, -behoud van hagen aan oostzijde.

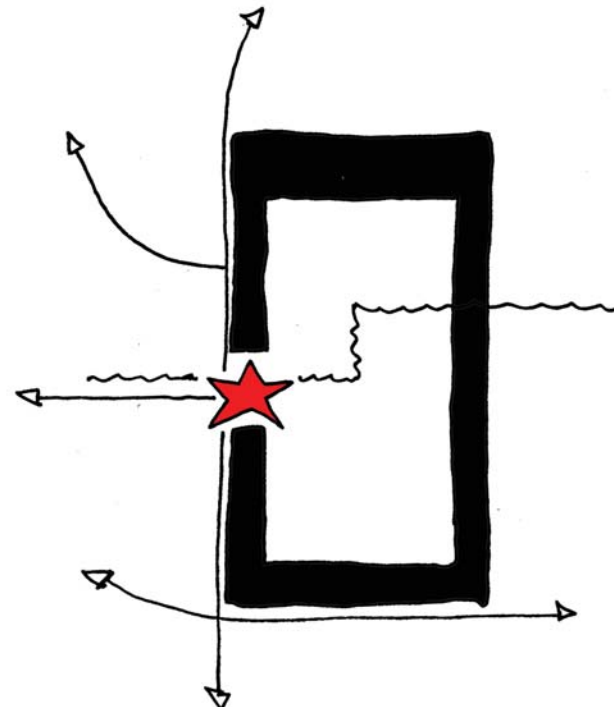
- gras
- grasstenen, parkeerplaats
- bestrating (klinkers)
- bestrating (tegels n.t.b.)
- bestrating (afwijkend formaat tegels n.t.b.)
- bestrating (tegels n.t.b.)
- tuin winkelwoningen met muur
- bebouwing
- bestaande wegen en paden
- bos of haag
- boom, voorgesteld
- boom, bestaand

uitgangspunten schokkererf

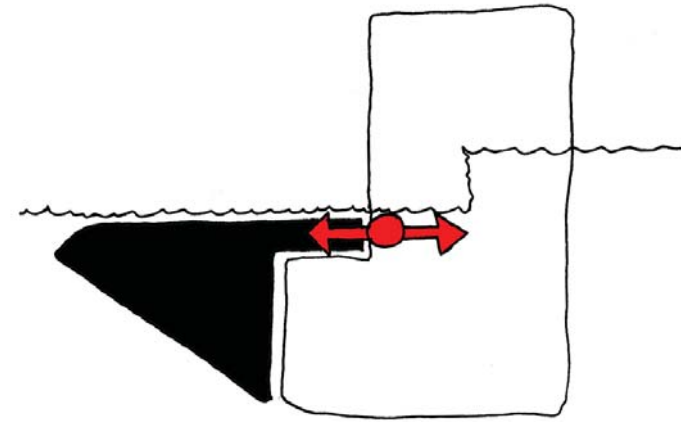
ontmoeting

hoogwaardig openbare ruimte en verblijfskwaliteit voor het dorp

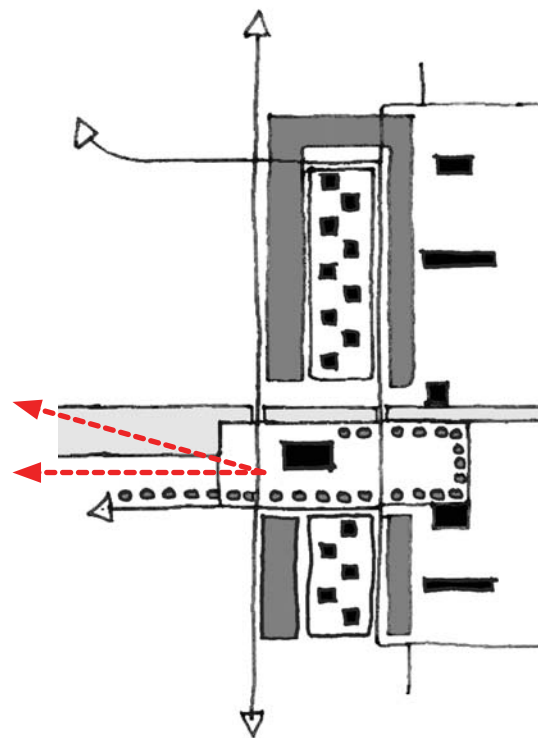
identiteit

nieuw ruimte bepalend element toevoegen.

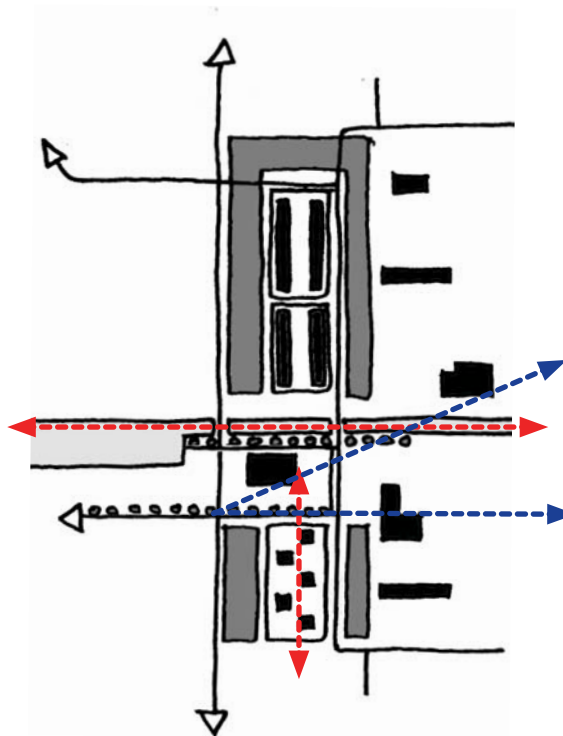
schakel

tussen binnen en buiten, wonen en bedrijven, oud en nieuw

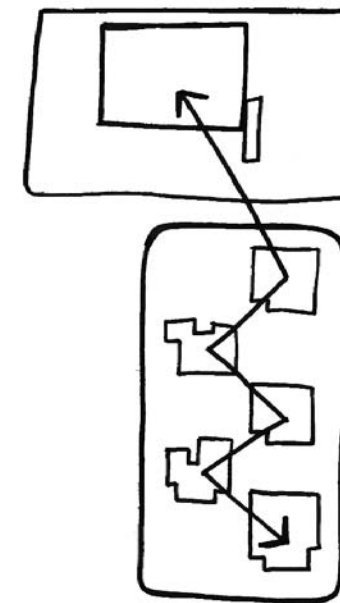
venster; voorstel 1956

plein over Ploegstraat en Ring, open naar het polder

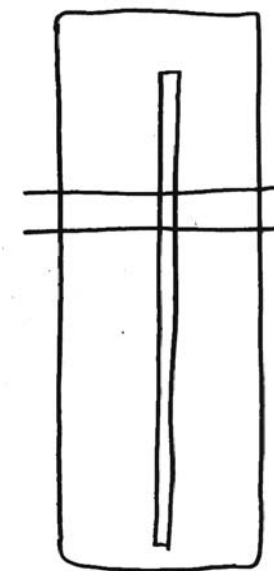
venster; voorstel

verwijdende zichtlijn bij benadering dorp, lineaire zichtlijnen richting landschap

zuiderwinkel as

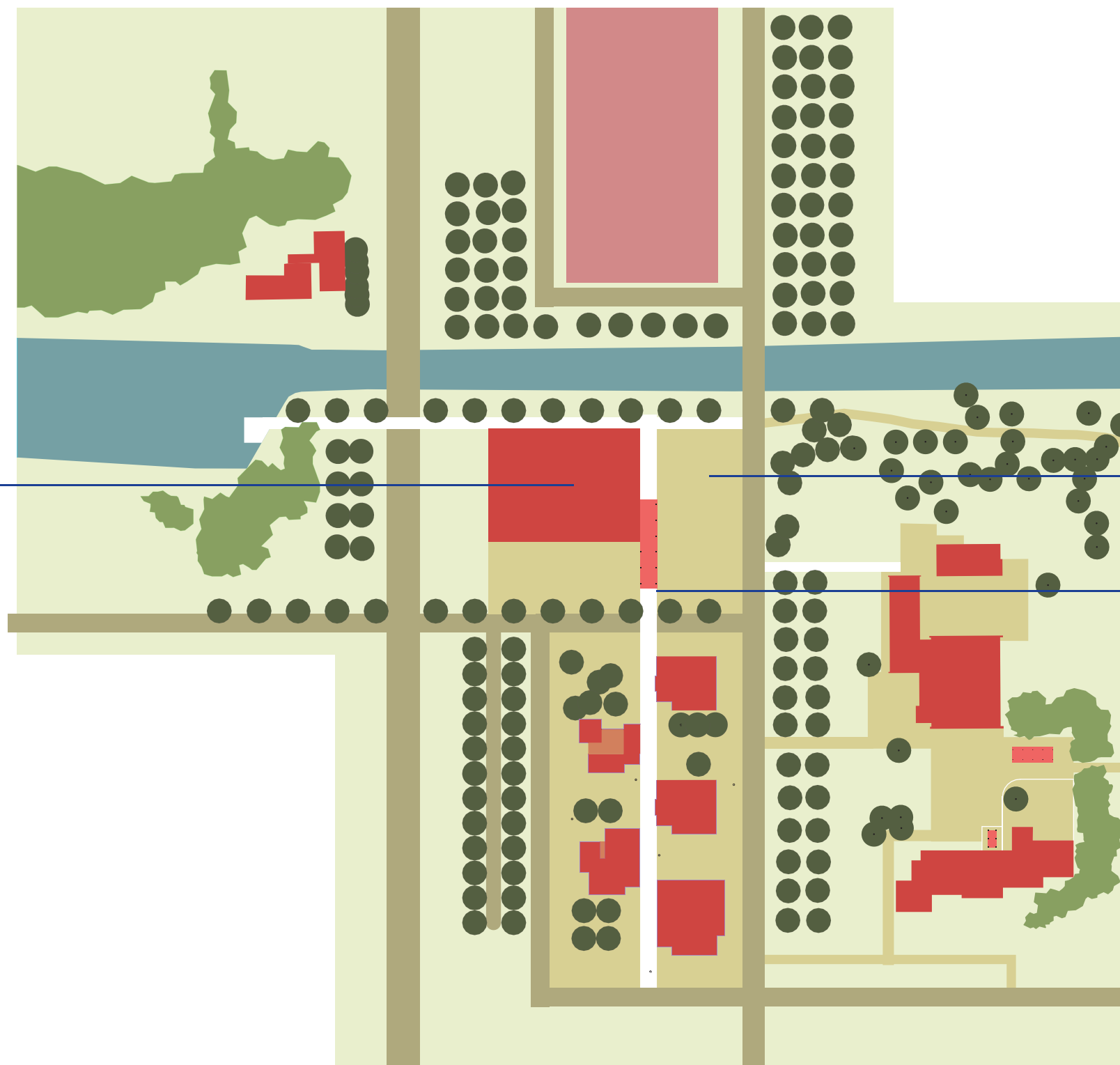
beeindigen zuiderwinkel as, voorzetten schaakbordpatroon

zuiderwinkel as

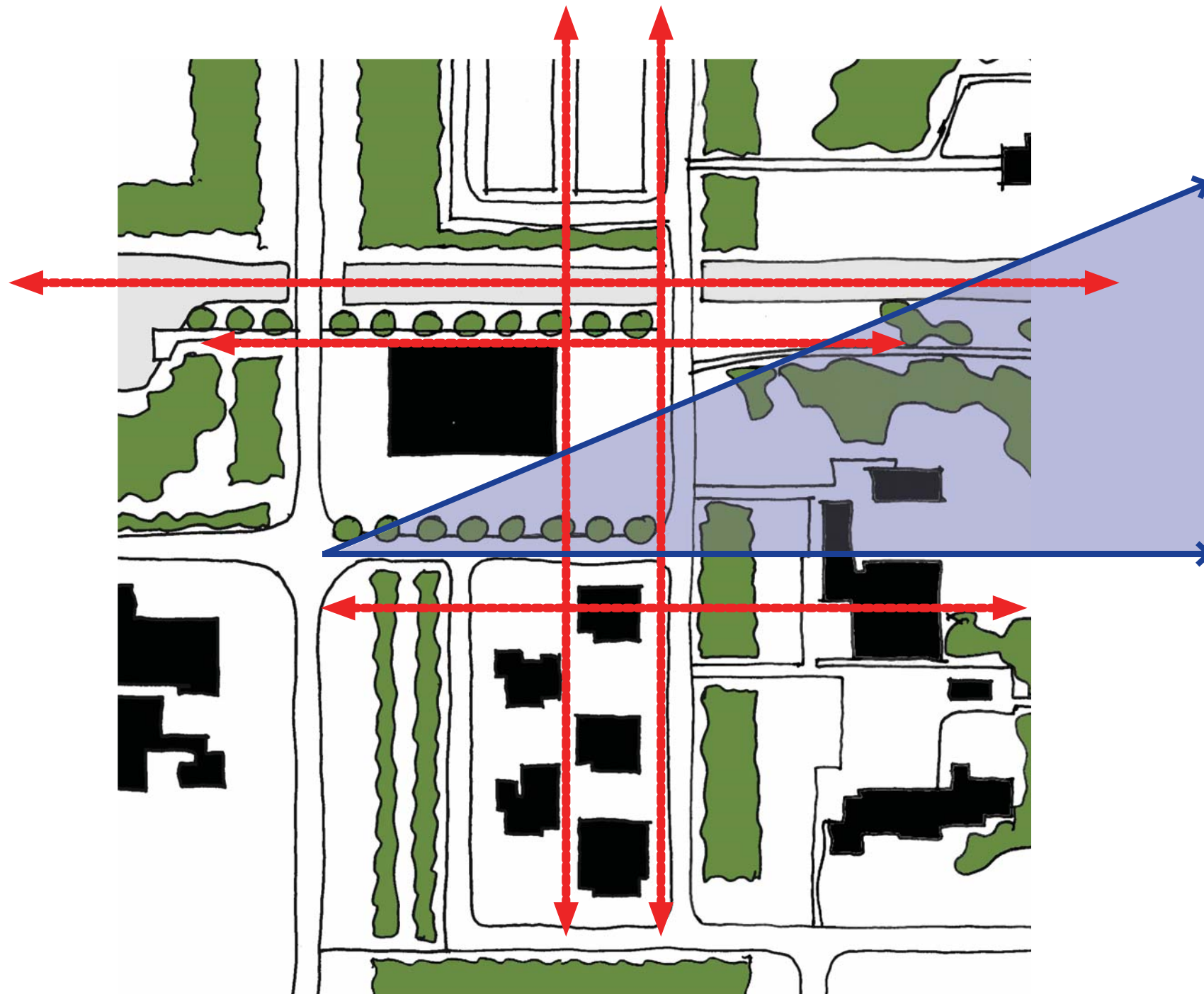
doortrekken winkelpad zuiderwinkels naar plein

Te bouwen bouwblok met
supermarkt en woningen als
nieuw ruimte bepalend element.

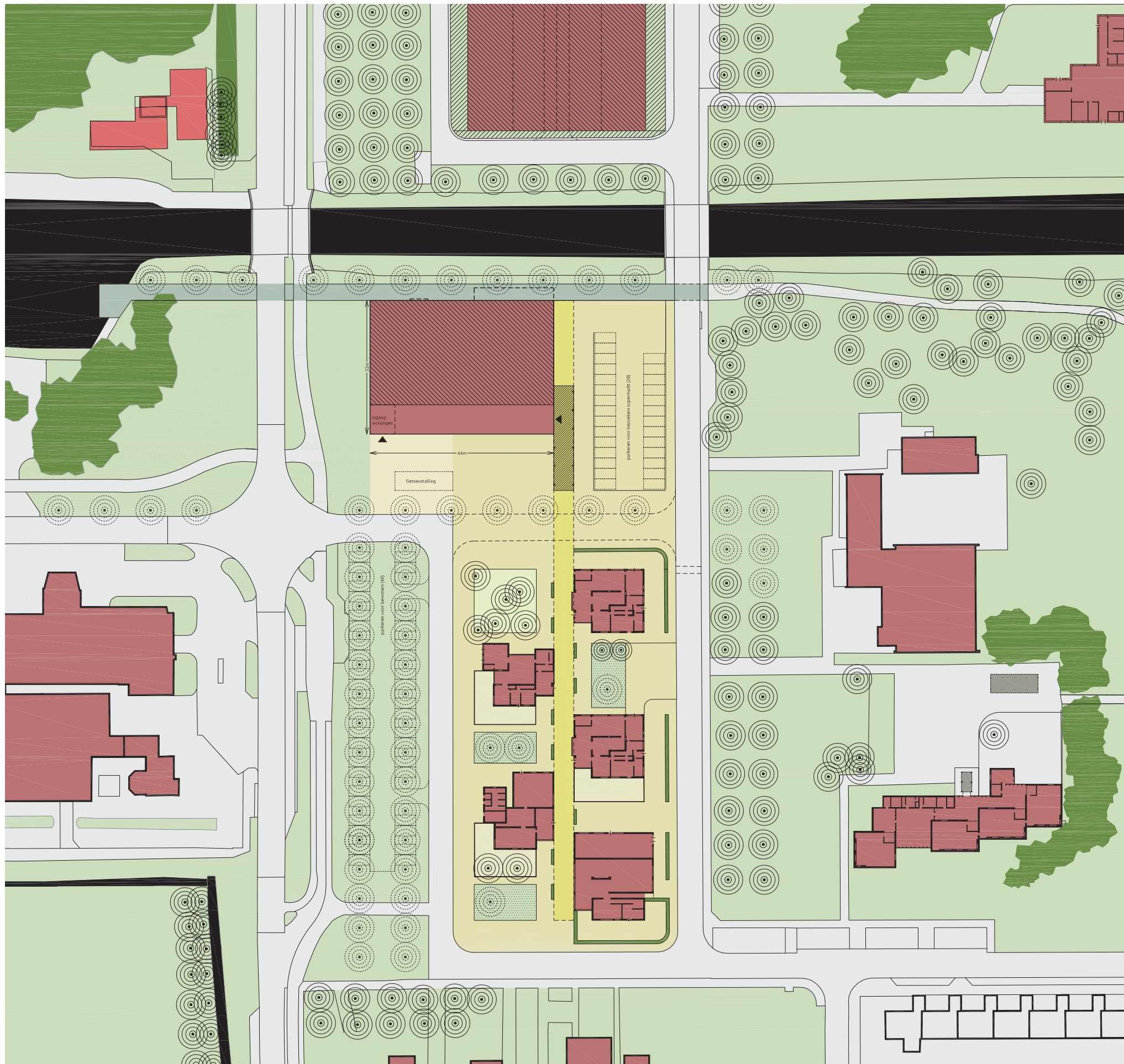

parkeerplaats, ook te
gebruiken als dorpsplein bij
evenementen

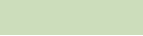
een nieuw portaal
op het kruisen van wegen
als markering van de nieuwe
ontwikkeling in Nagele

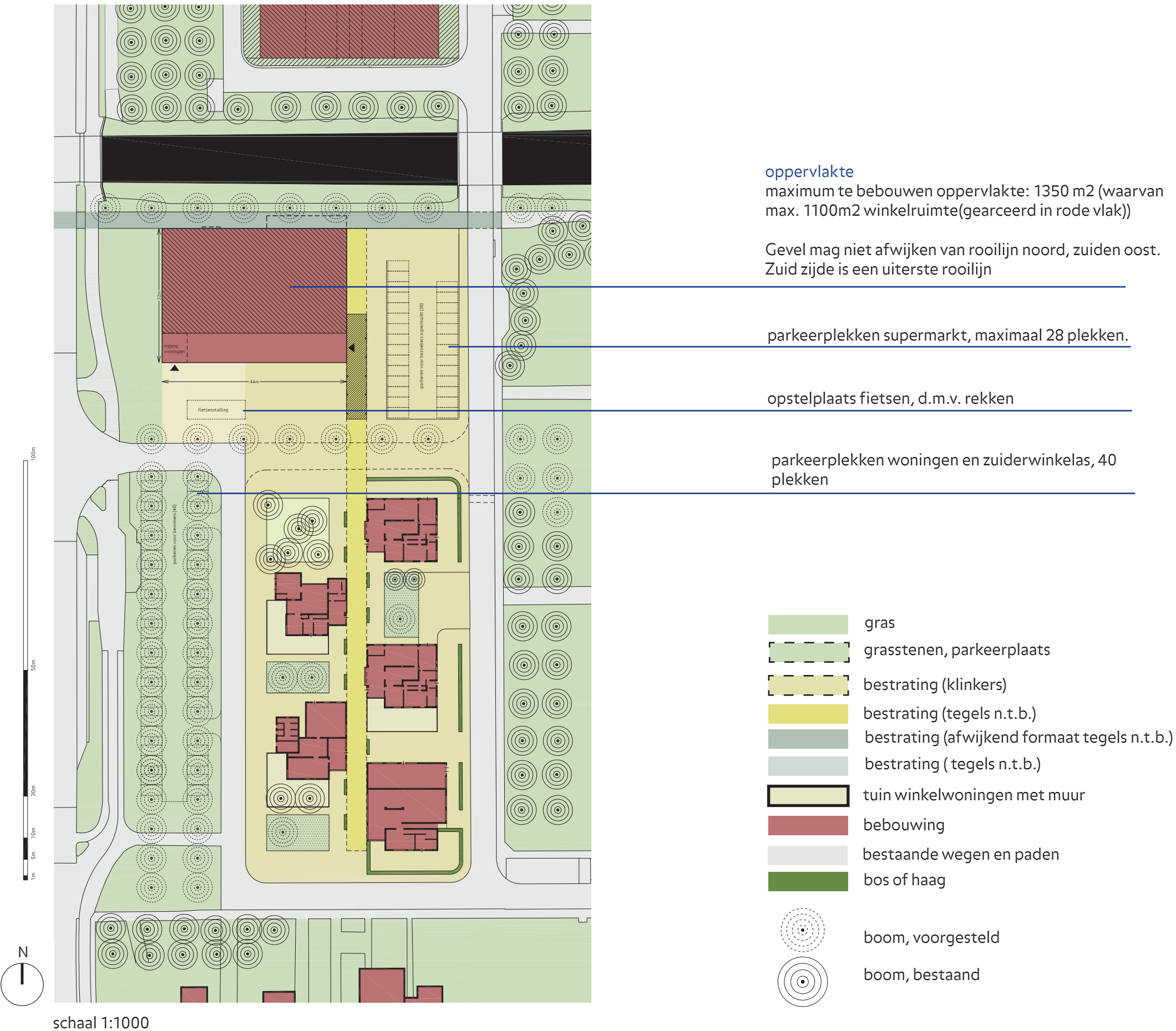
De zichtlijnen die een belangrijke rol moeten gaan spelen in de openbare ruimte

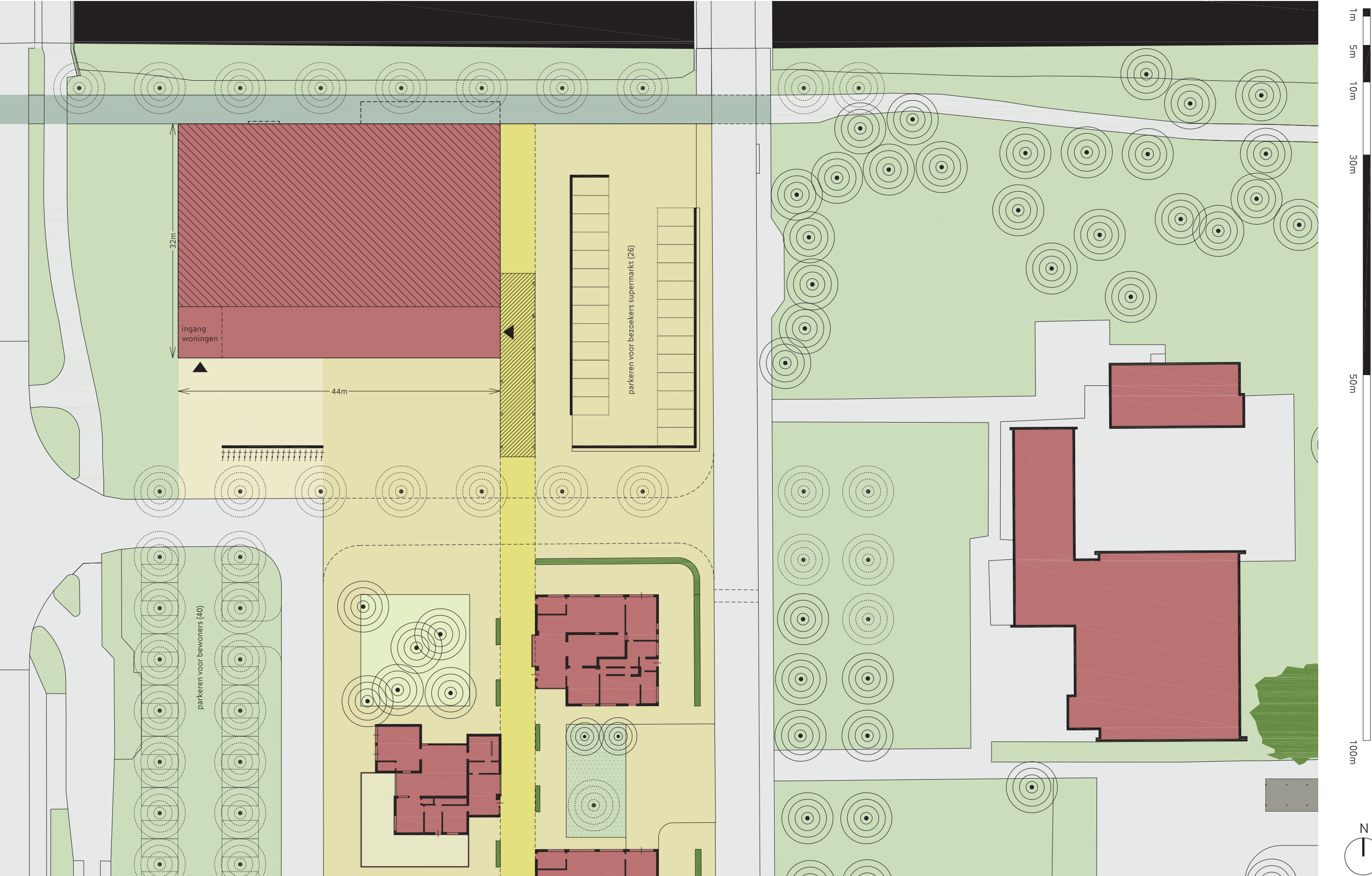
schaal 1:1000

- gras
- grasstenen, parkeerplaats
- bestrating (klinkers)
- bestrating (tegels n.t.b.)
- bestrating (afwijkend formaat tegels n.t.b.)
- bestrating (tegels n.t.b.)
- tuin winkelwoningen met muur
- bebouwing
- bestaande wegen en paden
- bos of haag
- boom, voorgesteld
- boom, bestaand

schokkererf basisplan

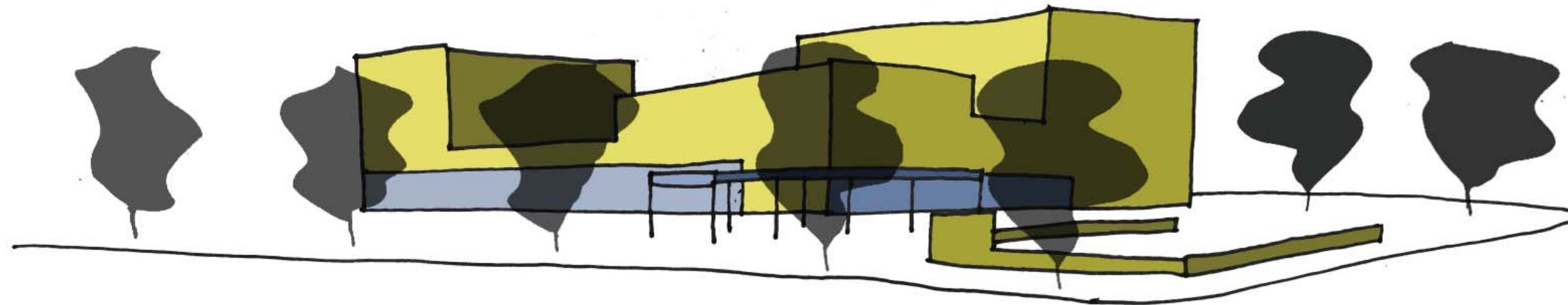
schokkererf supermarkt / gedetailleerde uitwerking

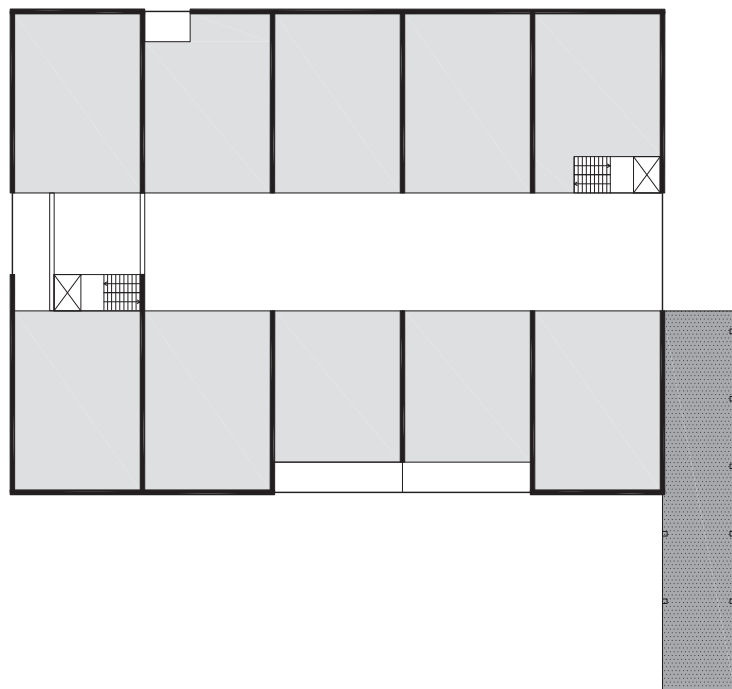

schaal 1:500

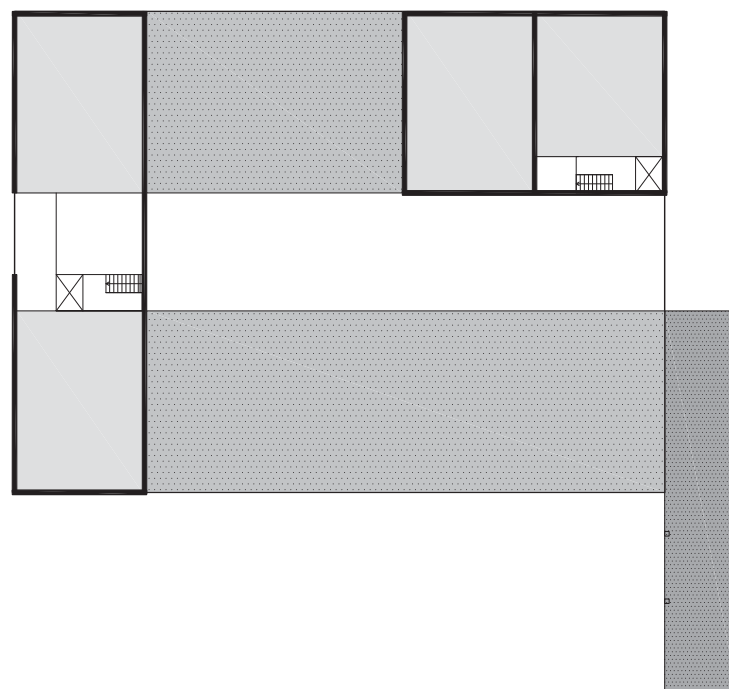
schokkererf appartementen uitwerking 1: binnenstraat

Omsluiten van ruimte: [wonen aan straatje](#)

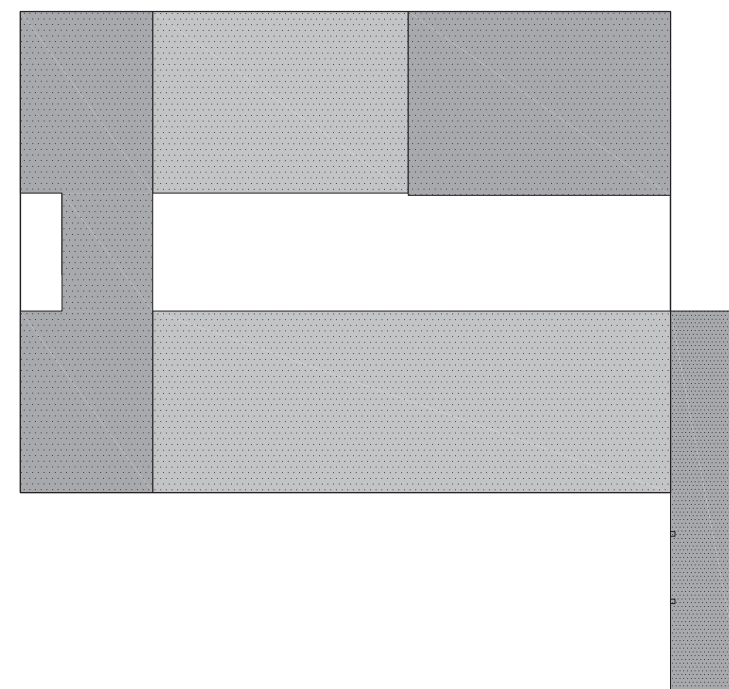

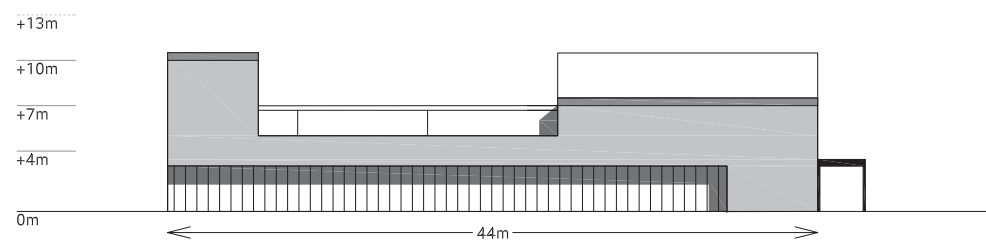
eerste verdieping 1:500

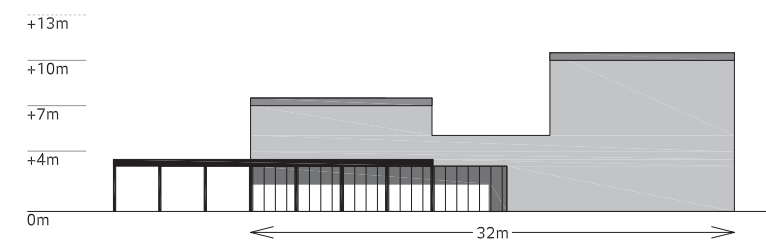
tweede verdieping 1:500

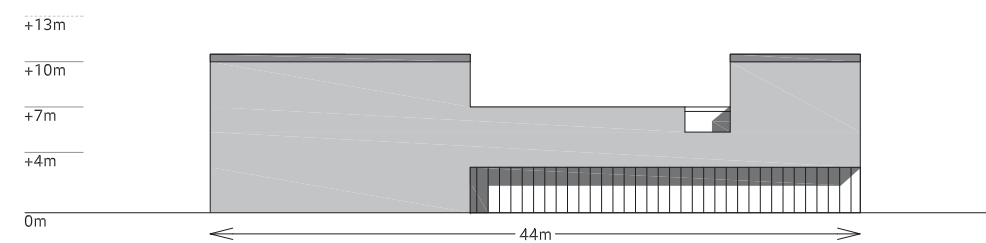
dakplan 1:500

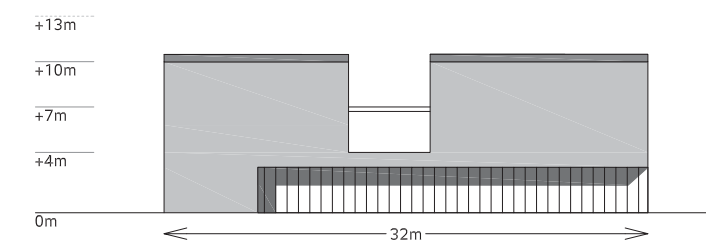
zuidgevel 1:500

oostgevel 1:500

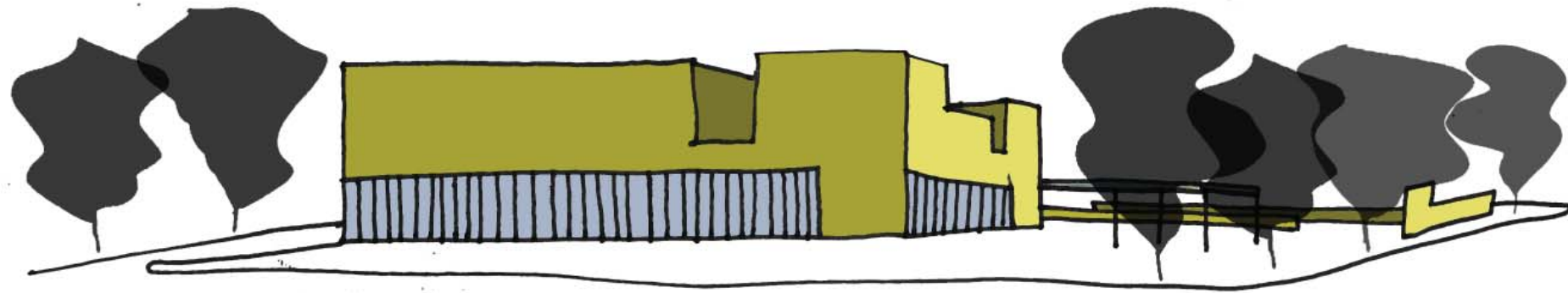
noordgevel 1:500

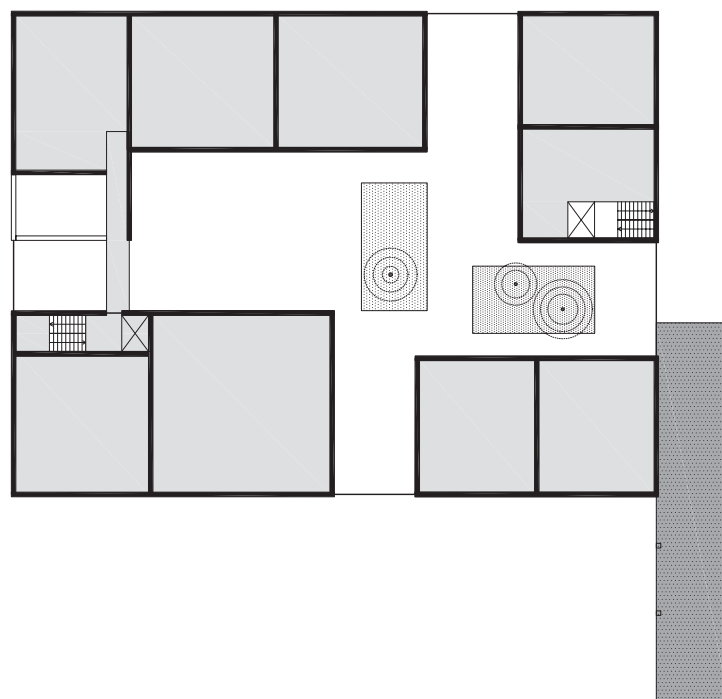

westgevel 1:500

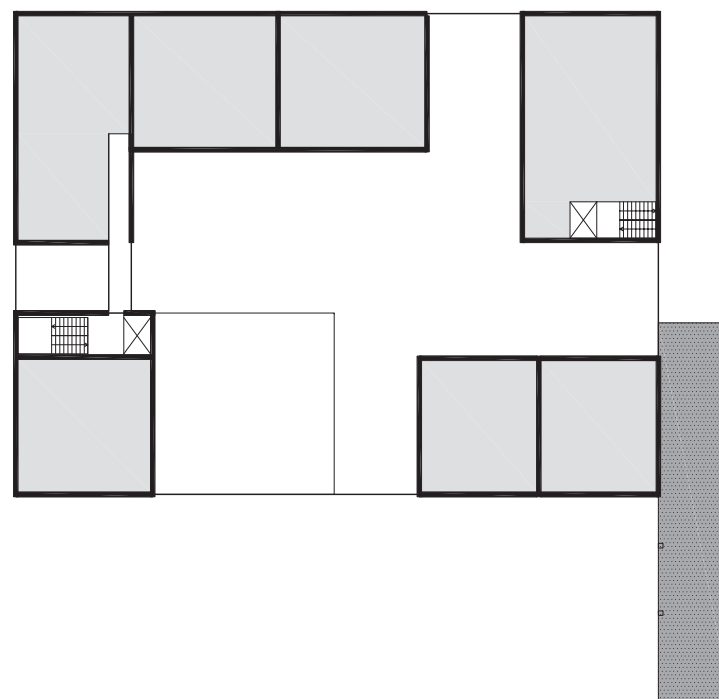
schokkererf appartementen scenario 2: hof

Omsluiten van ruimte: [wonen aan hof](#)

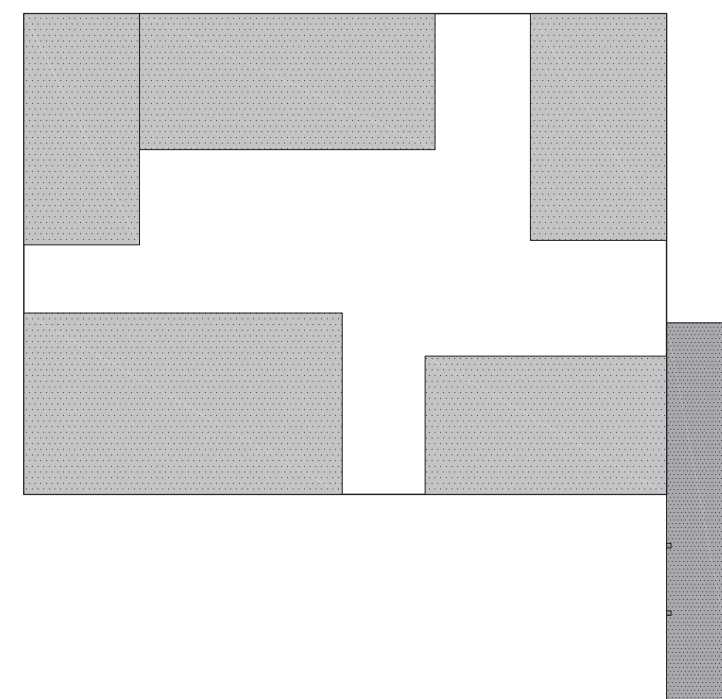

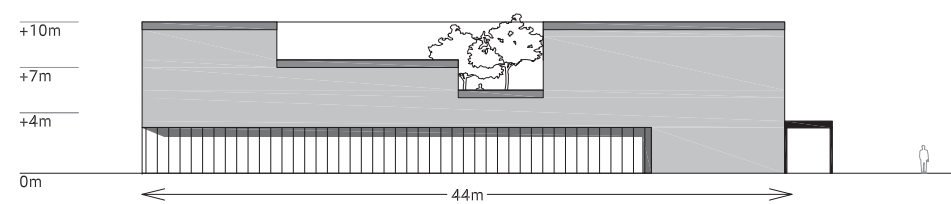
eerste verdieping 1:500

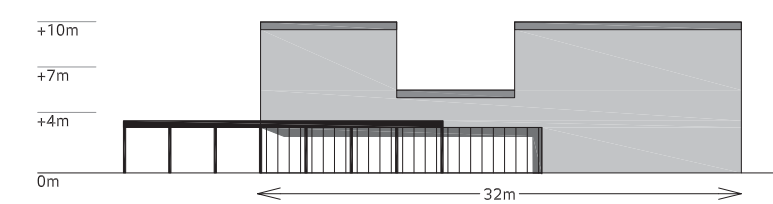
tweede verdieping 1:500

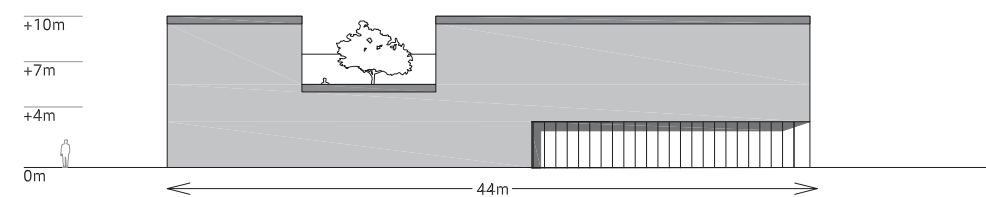
dakplan 1:500

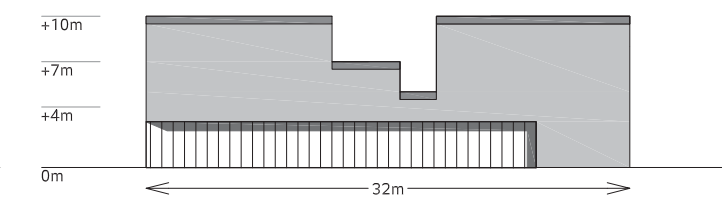
zuidgevel 1:500

oostgevel 1:500

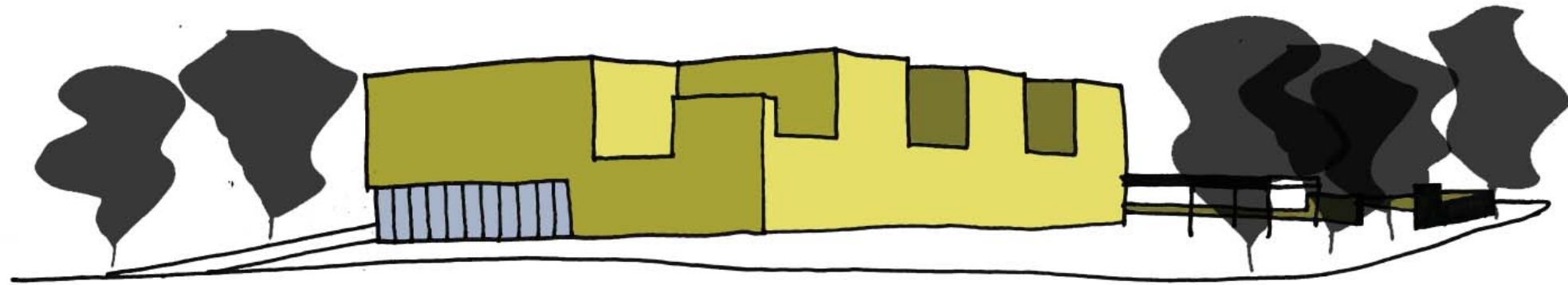
noordgevel 1:500

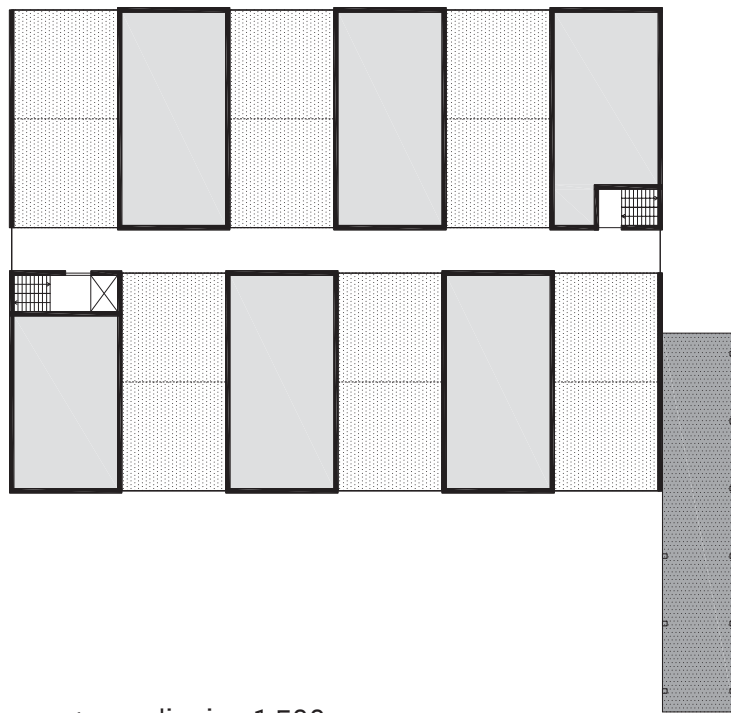

westgevel 1:500

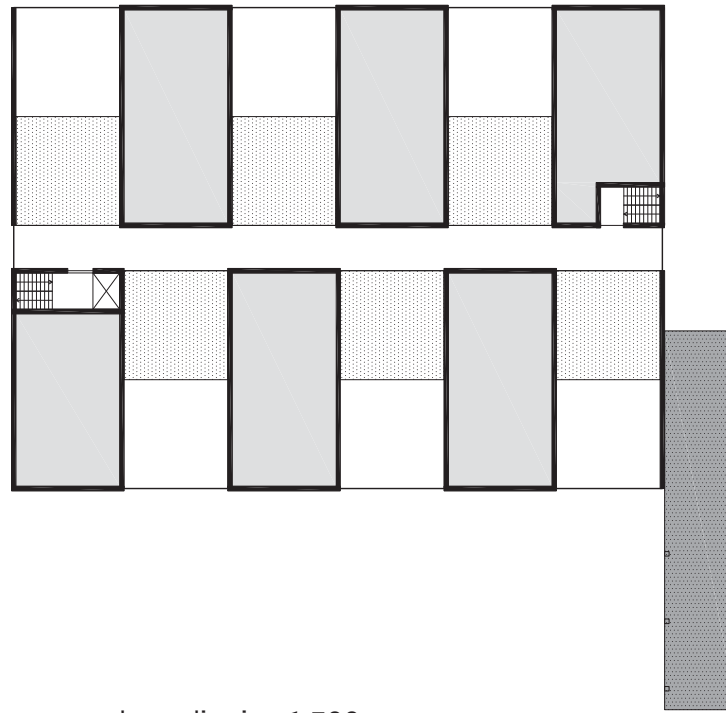
schokkererf appartementen scenario 3: patio

Omsluiten van ruimte: [wonen aan patio's](#)

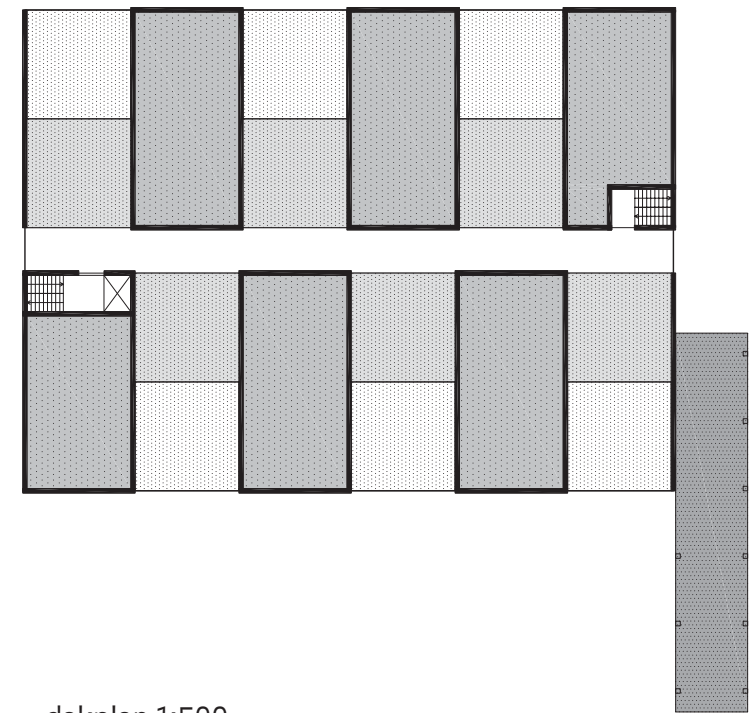

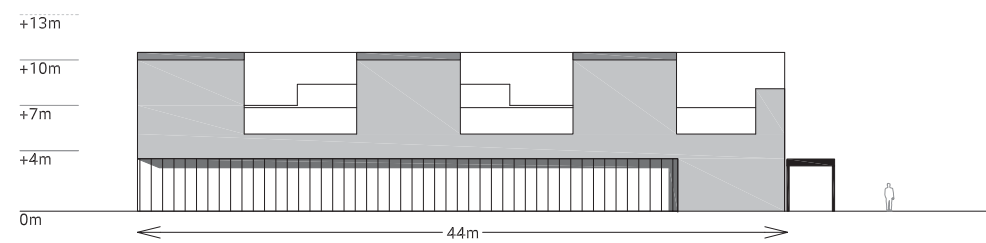
eerste verdieping 1:500

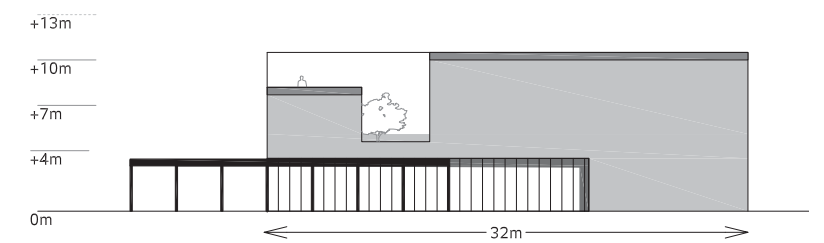
tweede verdieping 1:500

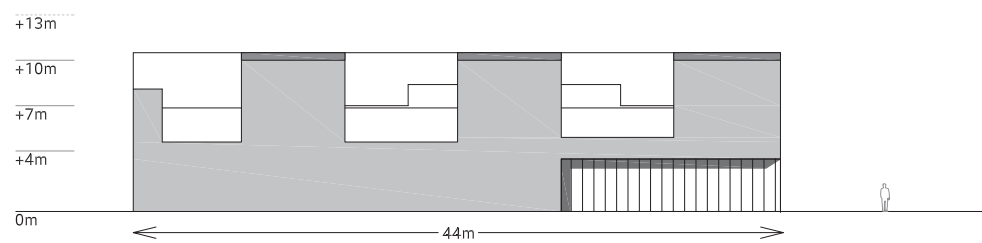
dakplan 1:500

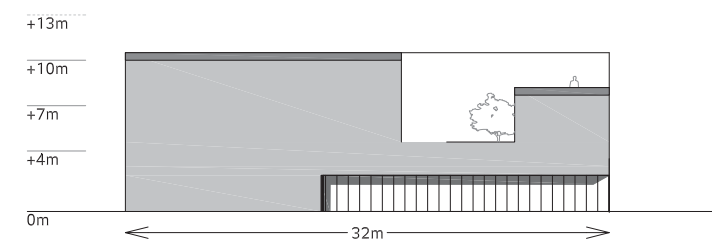
zuidgevel 1:500

oostgevel 1:500

noordgevel 1:500

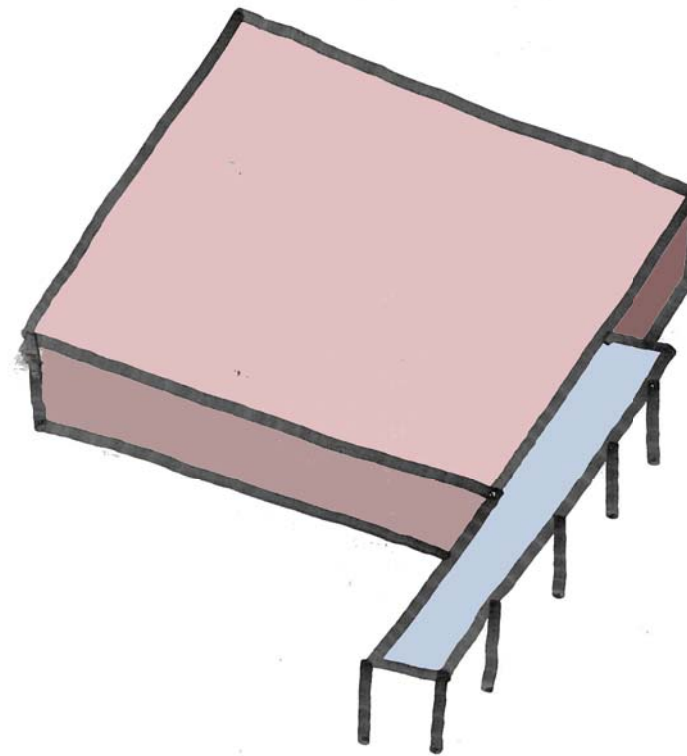
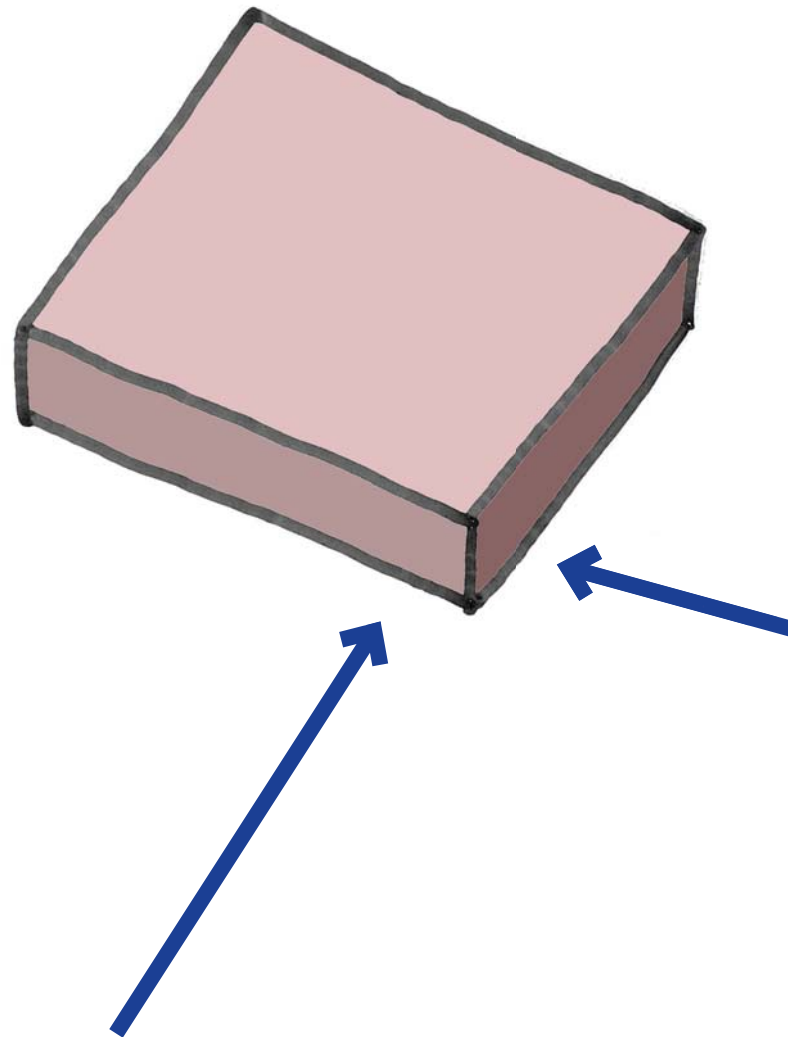

westgevel 1:500

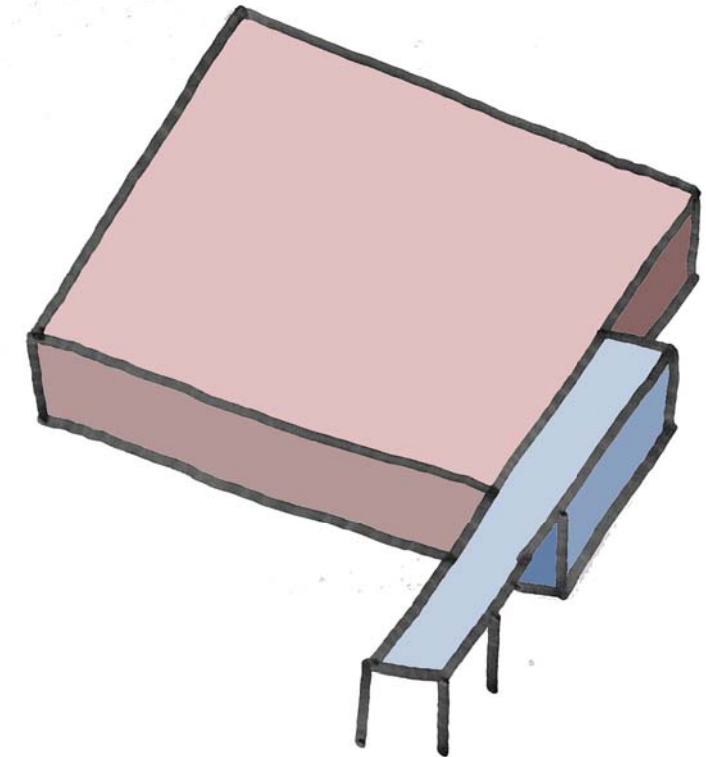
schokkererf principes supermarkt en woningen

bouwenvelop begane grond.

Het portaal verbindt ruimtes, en vergeleend de nieuwbouw in het ontwerp gedachten van Nagele.

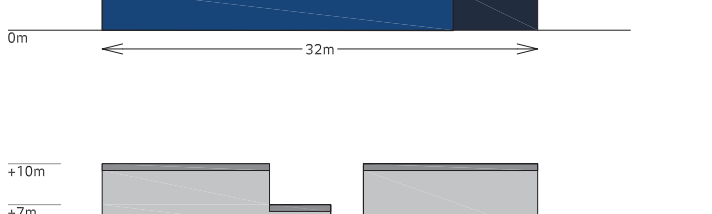
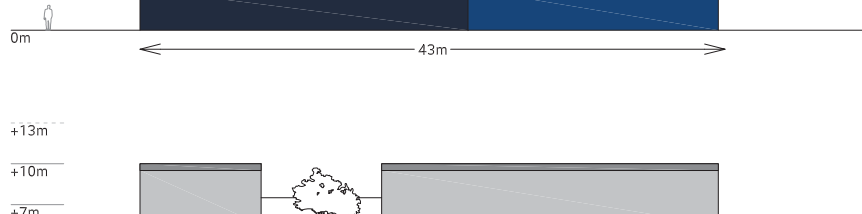
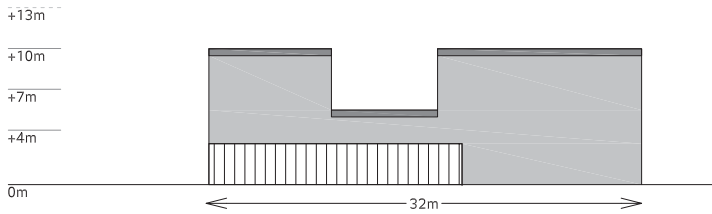
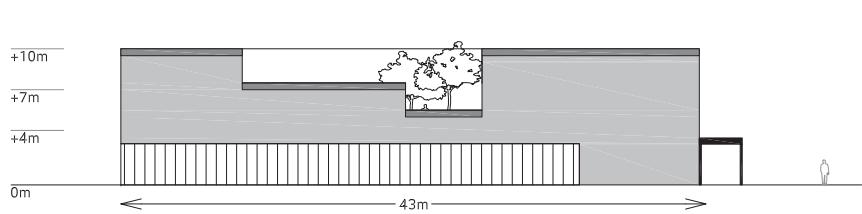
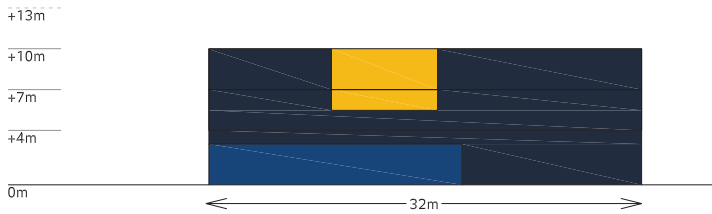
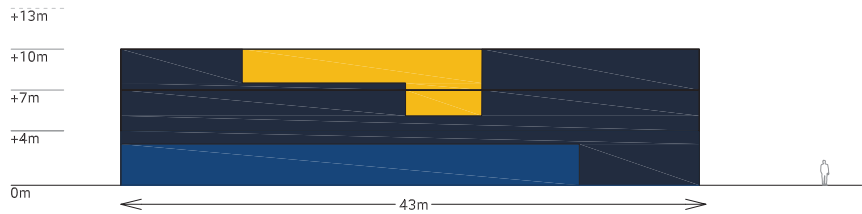
Markering d.m.v.
toevoegen van luifel

Markering d.m.v.
toevoegen van luifel en uitstekend
gevelvlak van glas.

Schokkererf regels:

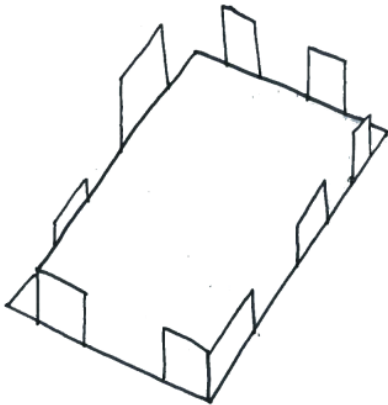
- De algemene architectuur regels, als opgesteld in dit document zijn van toepassing
- Het gebouw wordt niet hoger dan 2 verdiepingen met een begane grond
- Entree markeren met een portaal.
- Woningontsluiting middels entreehal aan zuidzijde, geen zichtbare gallerijen aan de gevel. Op de verdiepingen worden de woningen onsloten door een straat of hofstructuur
- Volume woningen en supermarkt zijn één. Dat wil zeggen dat aan elke zijde van het gebouw de gevel van de supermarkt en de woningen minstens op één punt samenkomen, met gebruik van zelfde materialen. Het is niet mogelijk te kiezen voor een volledige ‘set-back’ van het woningblok op de supermarkt.
- Het bouwvolume verjongt van beneden naar boven. In het onderstaande schema is aangegeven hoeveel procent bebouwd is in de rooilijn contour.

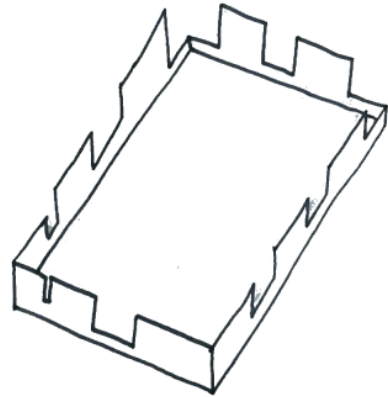
Voorbeeld: 3 verdiepingen en een begane grond, binnen de maximale envelop

- onbebouwd
- bebouwd op contour rooilijn

tweede verdieping:
max. 60% onbebouwd
min. 40% bebouwd van
de buitencontour

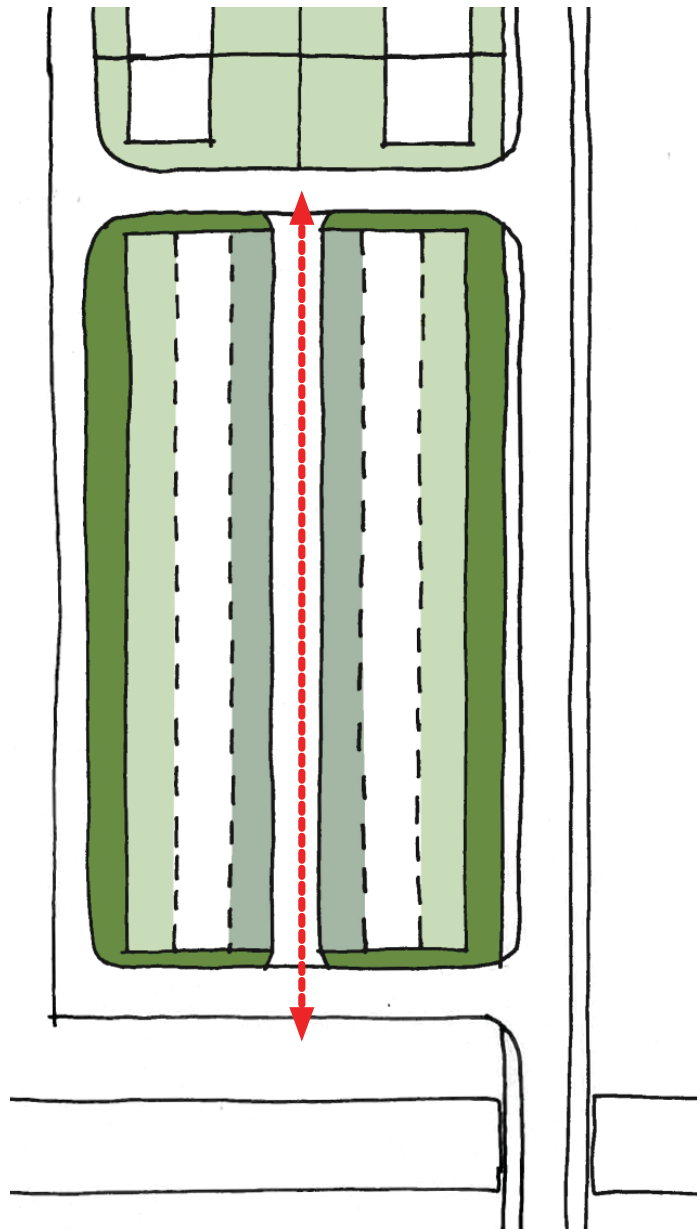

eerste verdieping:
max. 40% onbebouwd
min. 60% bebouwd van
de buitencontour

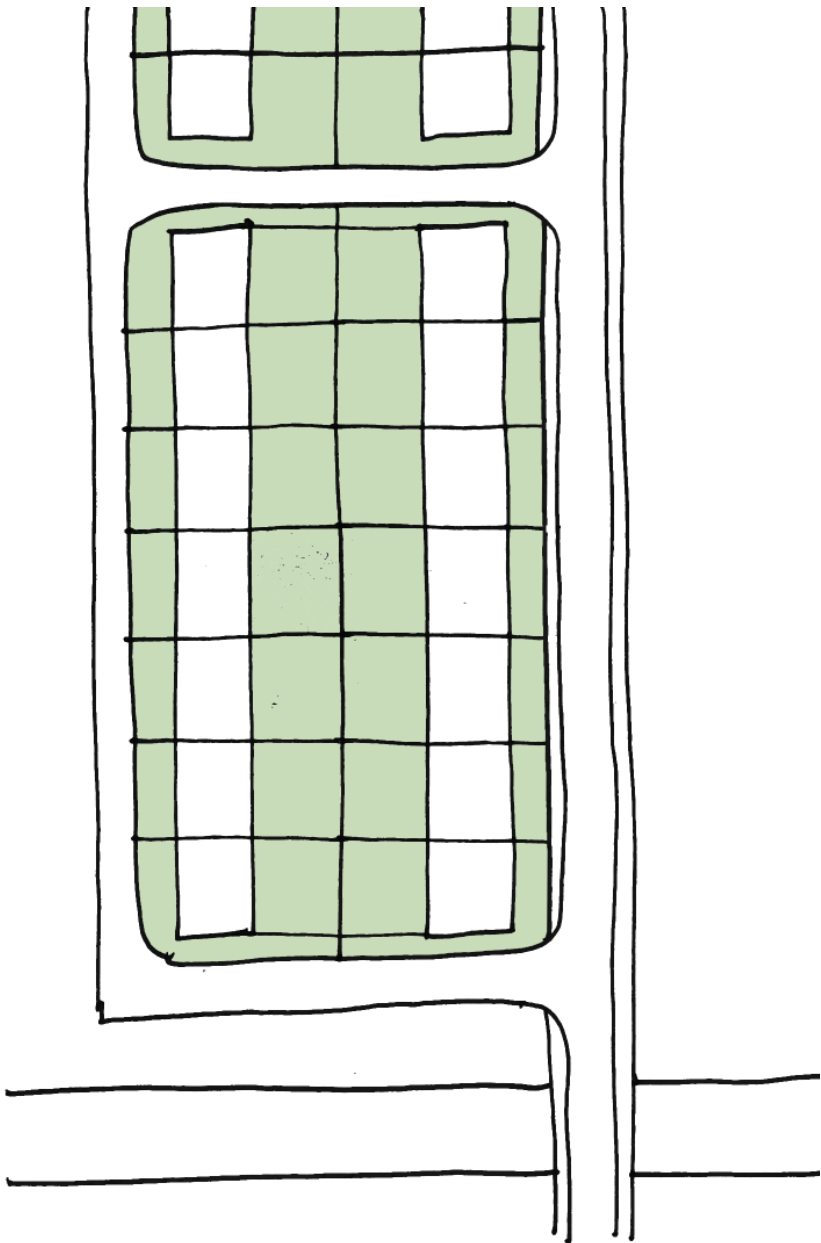
noorderwoonblok principes

scenario A

- woonstraat
- collectief groen
- privé patio: tuin
- privé patio: parkeren

scenario B

Noorderwoonblok

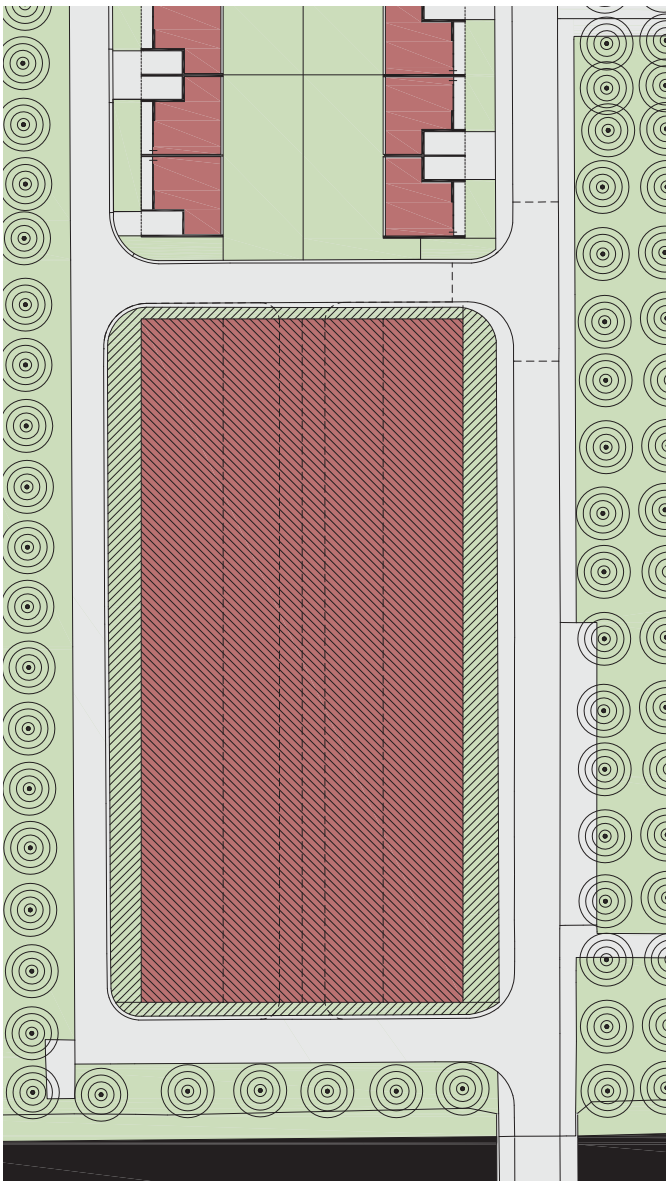
Het oorspronkelijke idee van een binnenstraat bij de noorderwinkels wordt met deze stedenbouwkundige opzet hergebruikt. De binnenstraat in dit plan, functioneert als 'achteringang' voor de woningen en voorziet in parkeerplaatsen.

De parkeerplekken van de bewoners bevinden zich op eigen perceel. Hierdoor worden auto's zo veel mogelijk geweerd uit de publieke ruimte.

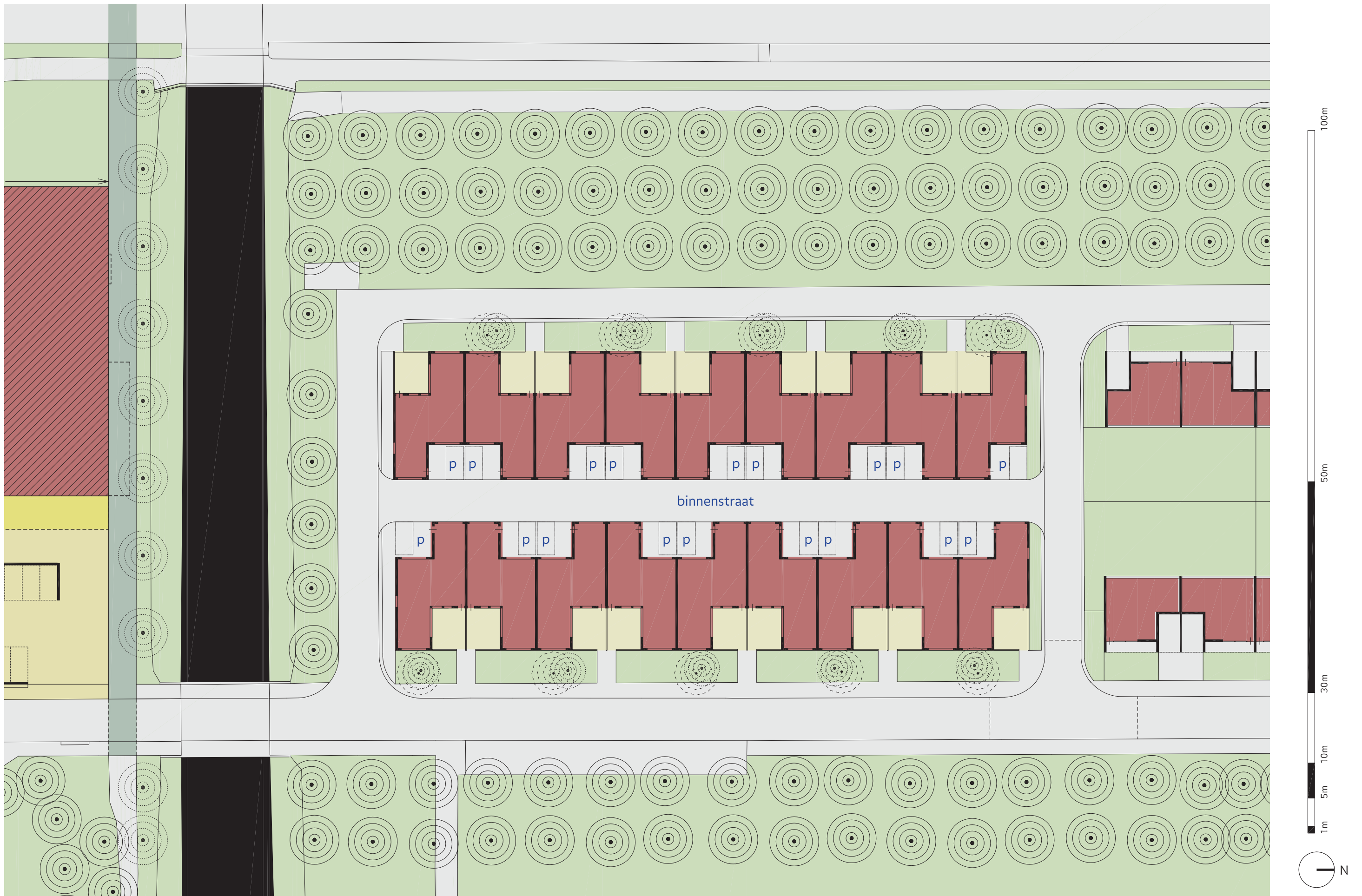
Er is ook een scenario gegeven waarbij er geen sprake is van een binnenstraat. Deze is van vergelijkbare opzet als het naastgelegen woonblok aan de noordkant.

Opmerking tekening rechts
schaal 1:1000

Arcering rood: grond waarop één van beide scenario's van toepassing is. Stippellijnen geven lijnen aan van bebouwing beide scenario's
Arcering groen: in te richten als groene zone met oprit of entreepad tot woningen.

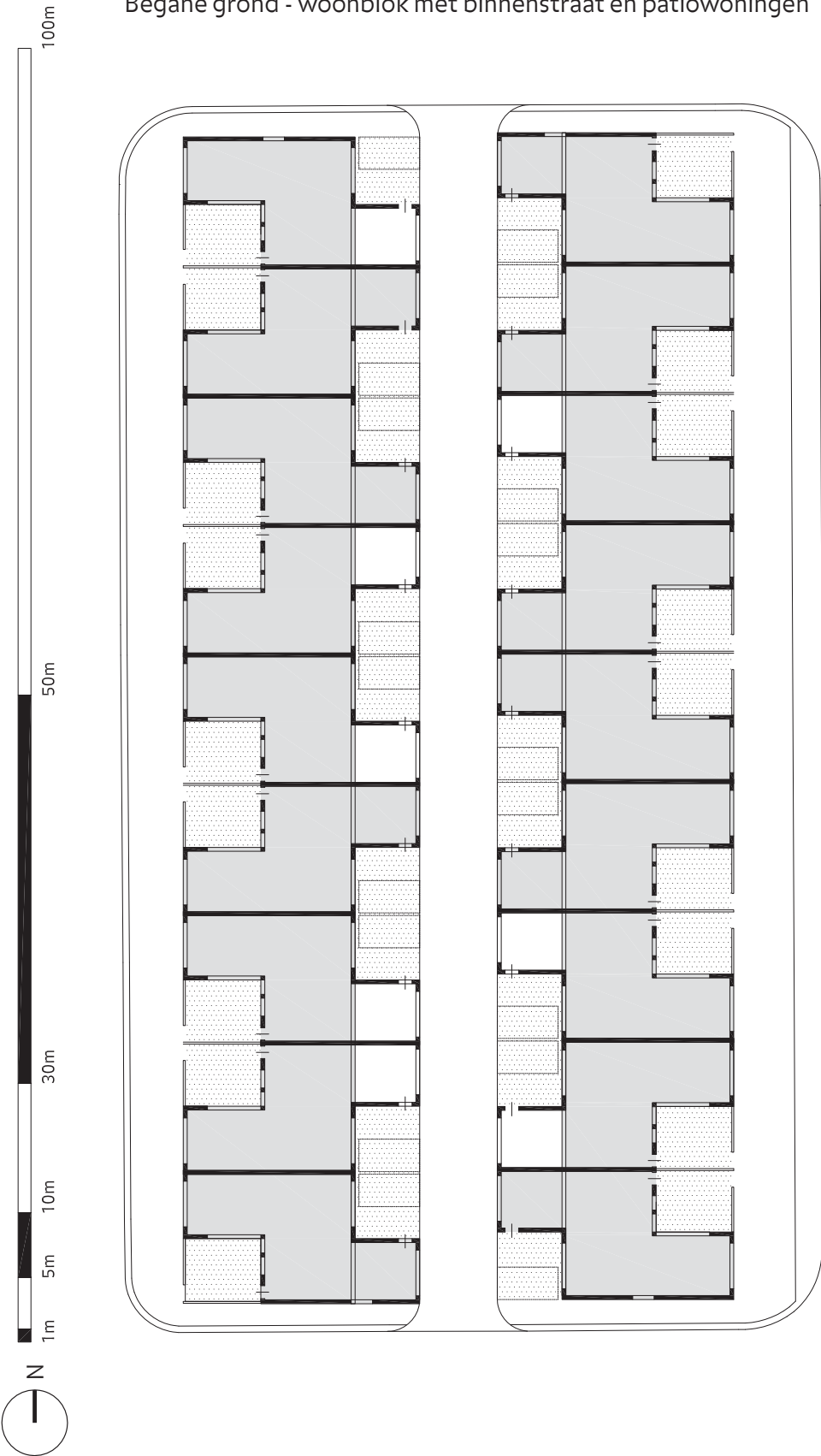
- gras
- grasstenen, parkeerplaats
- bestrating (klinkers)
- bestrating (tegels n.t.b.)
- bestrating (afwijkend formaat tegels n.t.b.)
- bestrating (tegels n.t.b.)
- tuin winkelwoningen met muur
- bebouwing
- bestaande wegen en paden
- bos of haag
- boom, voorgesteld
- boom, bestaand

noorderwoonblok scenario A

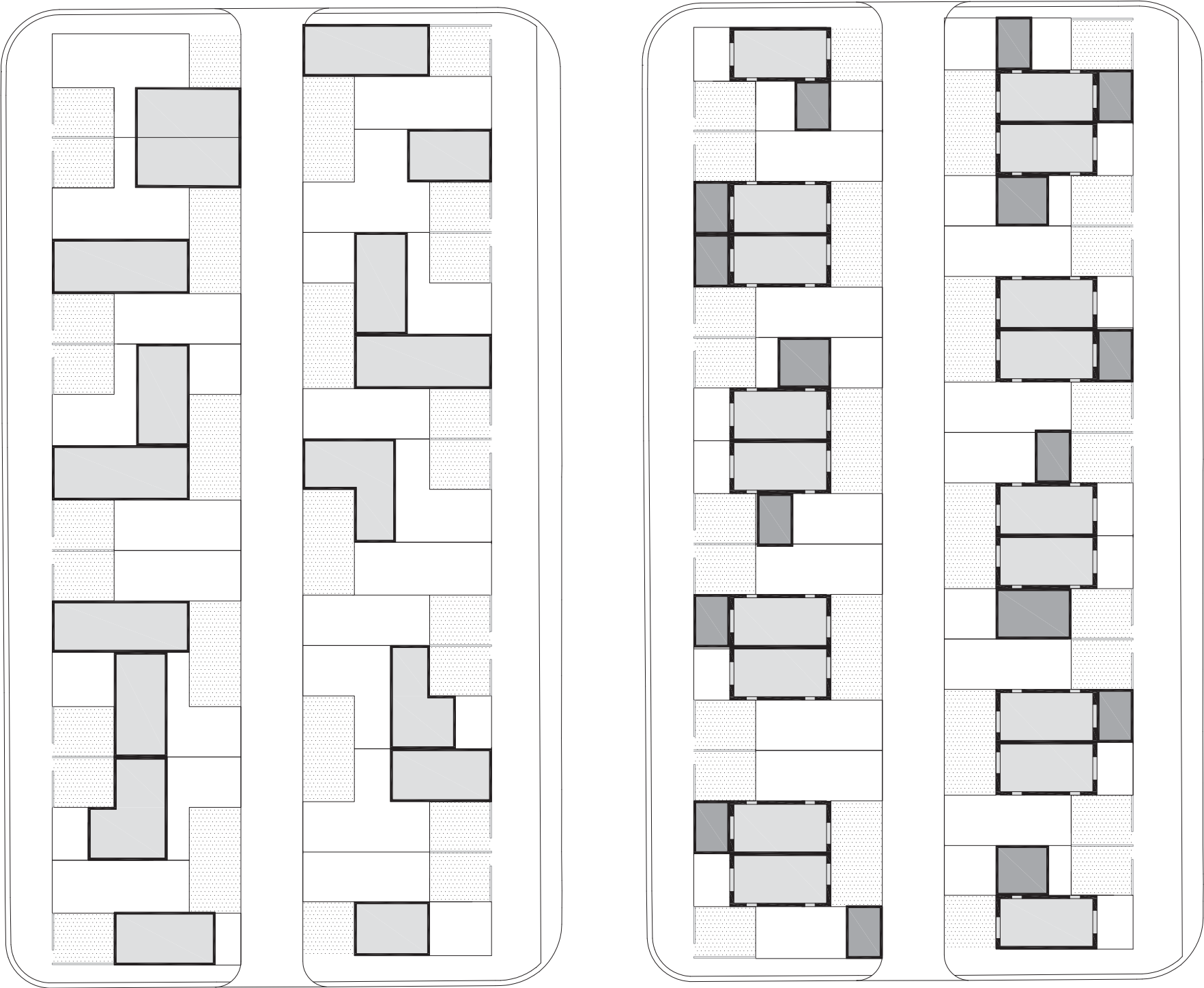
schaal 1:500

Begane grond - woonblok met binnenstraat en patio's

schaal 1:500

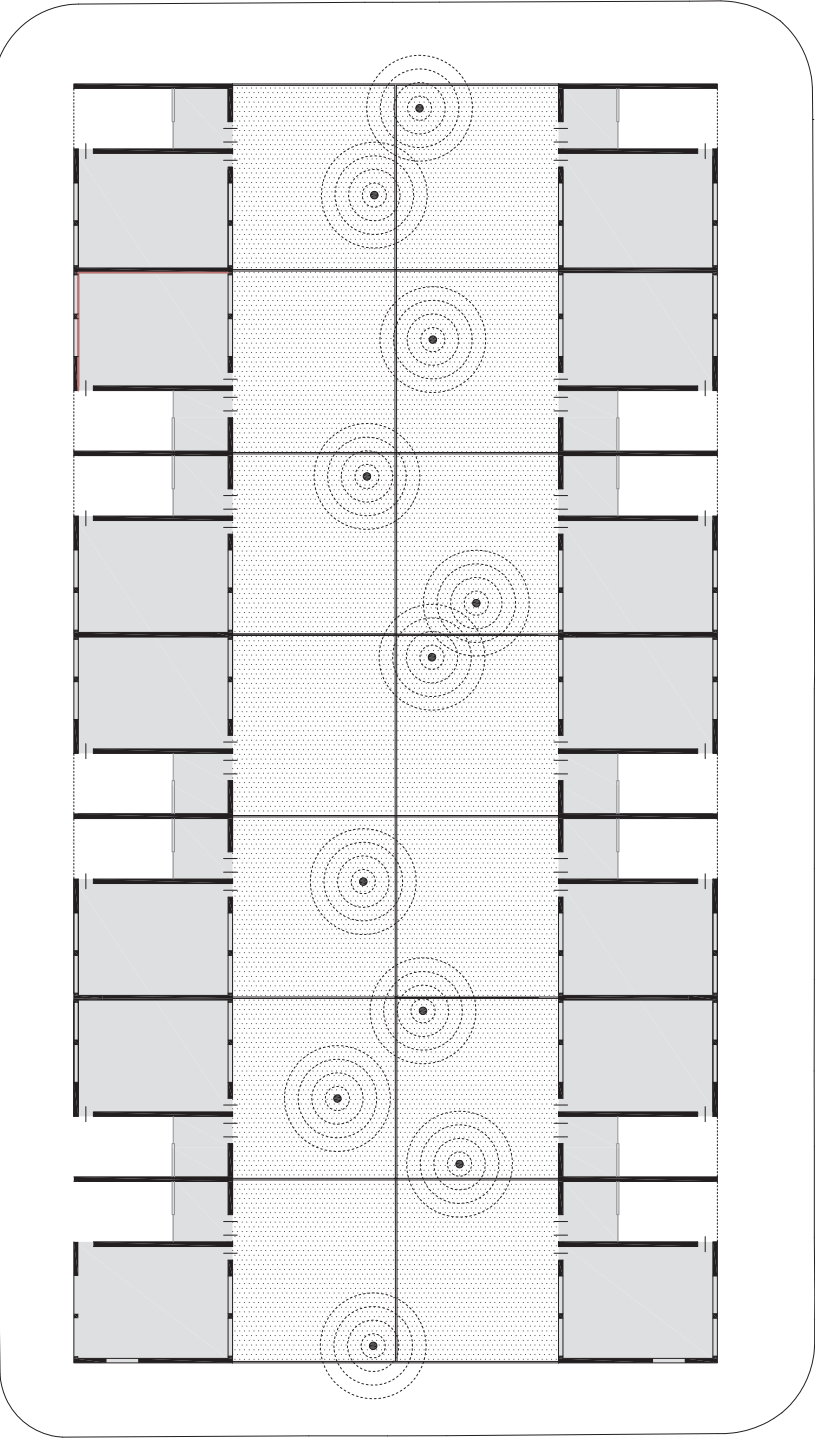
Eerste verdieping - woonblok met binnenstraat en patio's. Links een optie met een wilde structuur, waarbij iedere bewoner zelf bepaald hoe de eerste verdieping er uit ziet. Rechts een optie waarbij in de basis elke verdieping hetzelfde is en waarbij er mogelijkheden zijn uitbreidingen.

noorderwoonblok scenario B

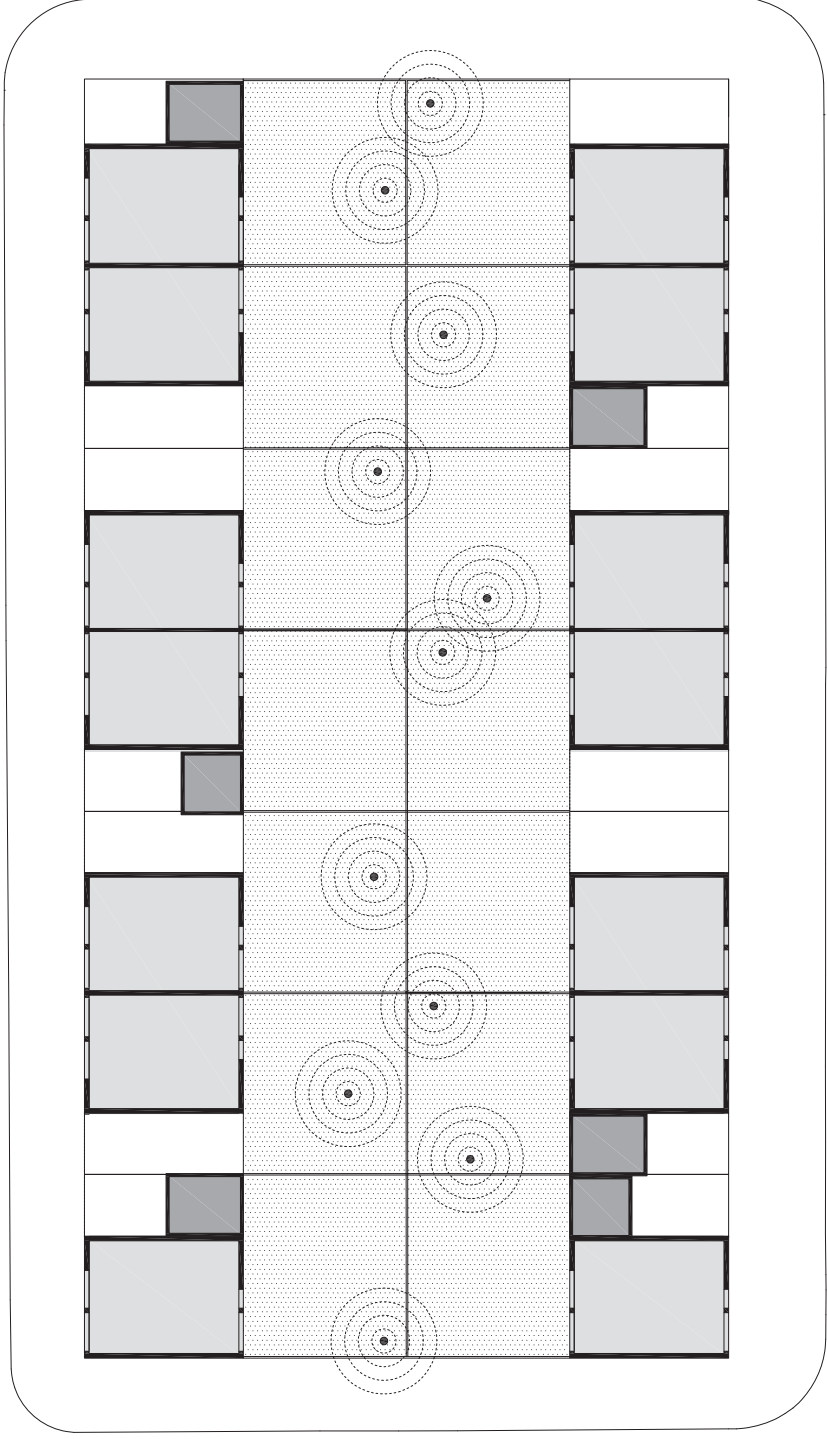
schaal 1:500

Begane grond - woonblok met achtertuinten en carport aan de straat

schaal 1:500

Eerste verdieping - woonblok met achtertuinten en carport aan de straat

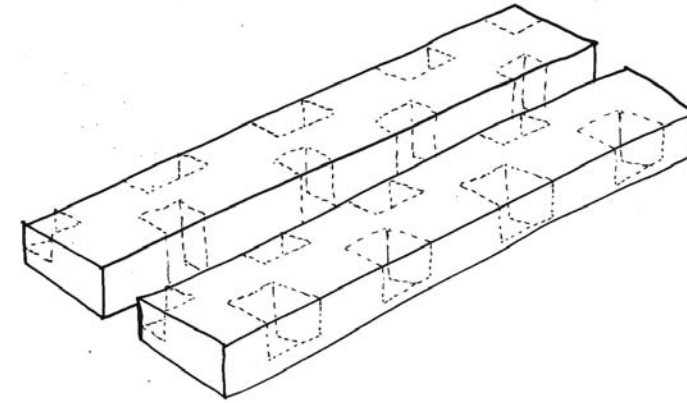

noorderwoonblok regels

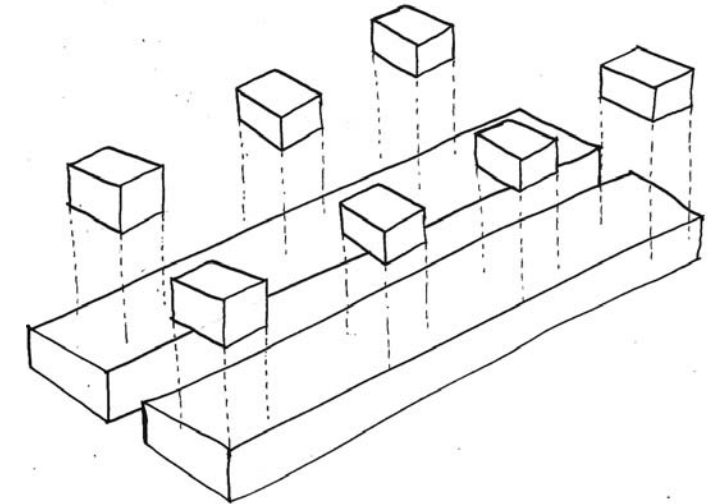
Groeistructuur

Het woonblok is een enkellaagse structuur waarbij de mogelijkheid bestaat gedeeltelijk een tweede laag toe te voegen of deze uit te breiden aan het huis. De regelgeving van deze toevoeging is zo geformuleerd dat het mogelijk is dat zowel een regelmatig als een wild patroon ontstaat.

- De algemene architectuur regels, als opgesteld in dit document zijn van toepassing
- In de buitenste gevellijn mag slechts een beperkt percentage gebouwd worden (nader uit te werken in relatie tot de gekozen woningtypes)
- Maximaal 2 bouwlagen.
- Maximaal 50% van totale oppervlak van de beneden verdieping toevoegen.
- Zelfde materiaalgebruik als begane grond.
- Niet over patio heen bouwen
- Er worden niet meer woningen gerealiseerd als in de scenario's is getekend

Patio's als privetuin en parkeerplaats voor de auto

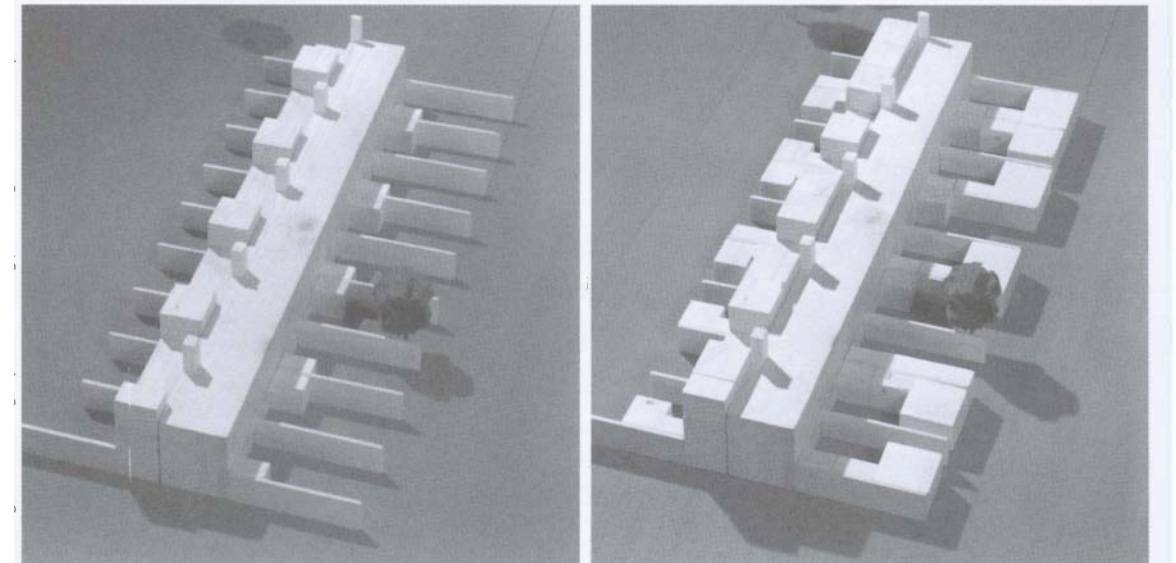
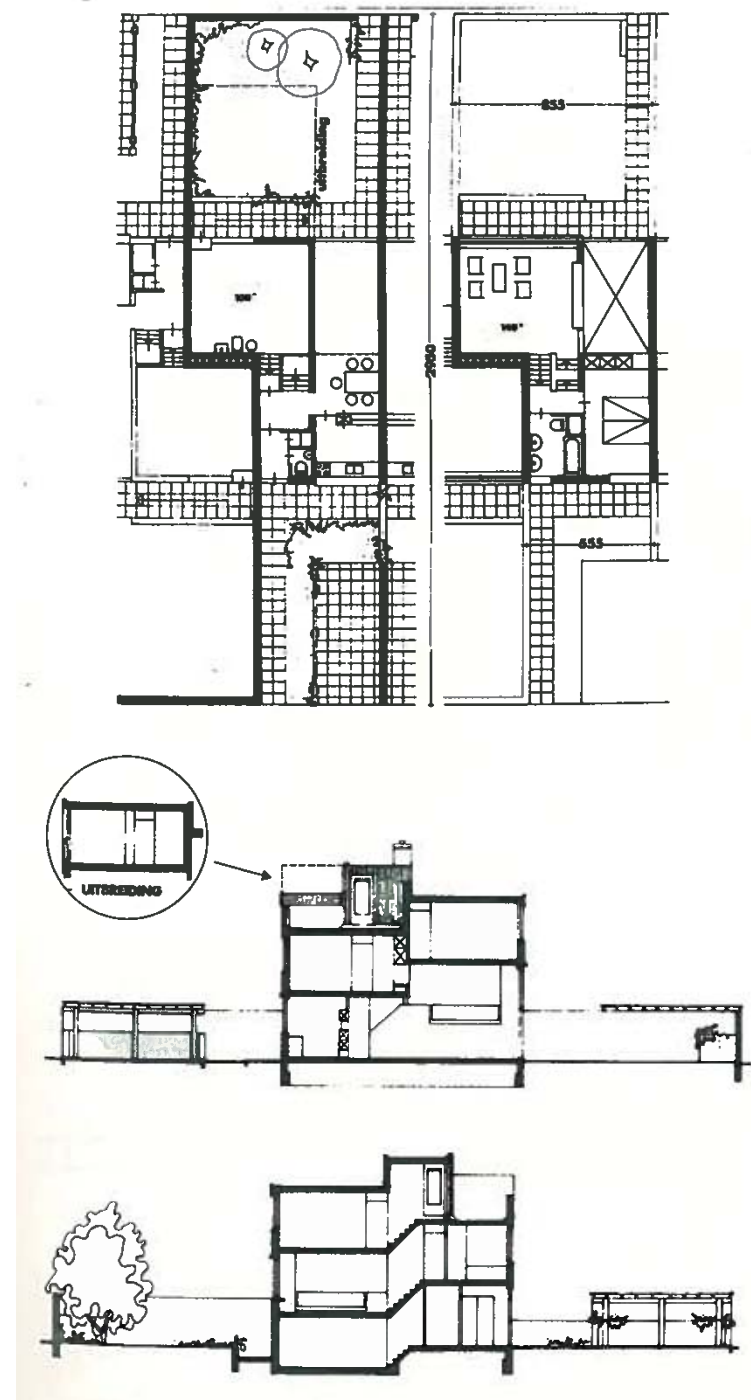
Mogelijkheid voor uitbreiding woning d.m.v. groeistructuur

Enkele mogelijkheden van deze groeistructuur.

Voorbeeld: 't Hooft, Eindhoven

Het idee van een groeiende structuur voor woningen is ook terug te zien in de woonwijk 't Hooft in Eindhoven. Dit project is ontworpen door het architectenbureau Van De Broek en Bakema met het idee de woningen levensloopbestendig te maken.

OASE 52 Naar een pluriform maxihuis: maquette woningblok met kernruimtes en maquette met mogelijke uitbreidingen.

parkeren kerngebied nagele

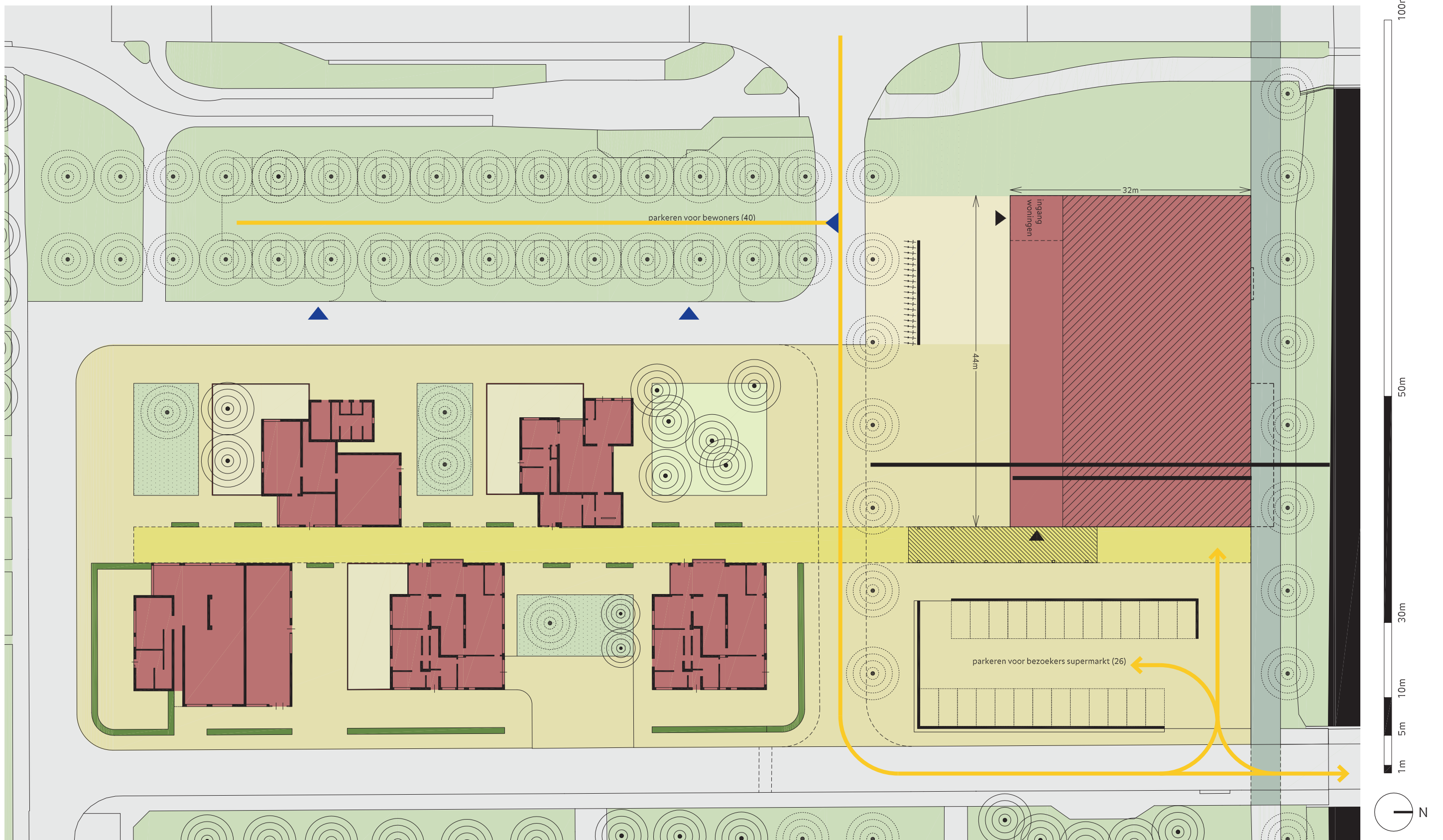
parkeren huidige situatie

groenstrook huidige situatie

voorstel: parkeren op gras, onder de bomen

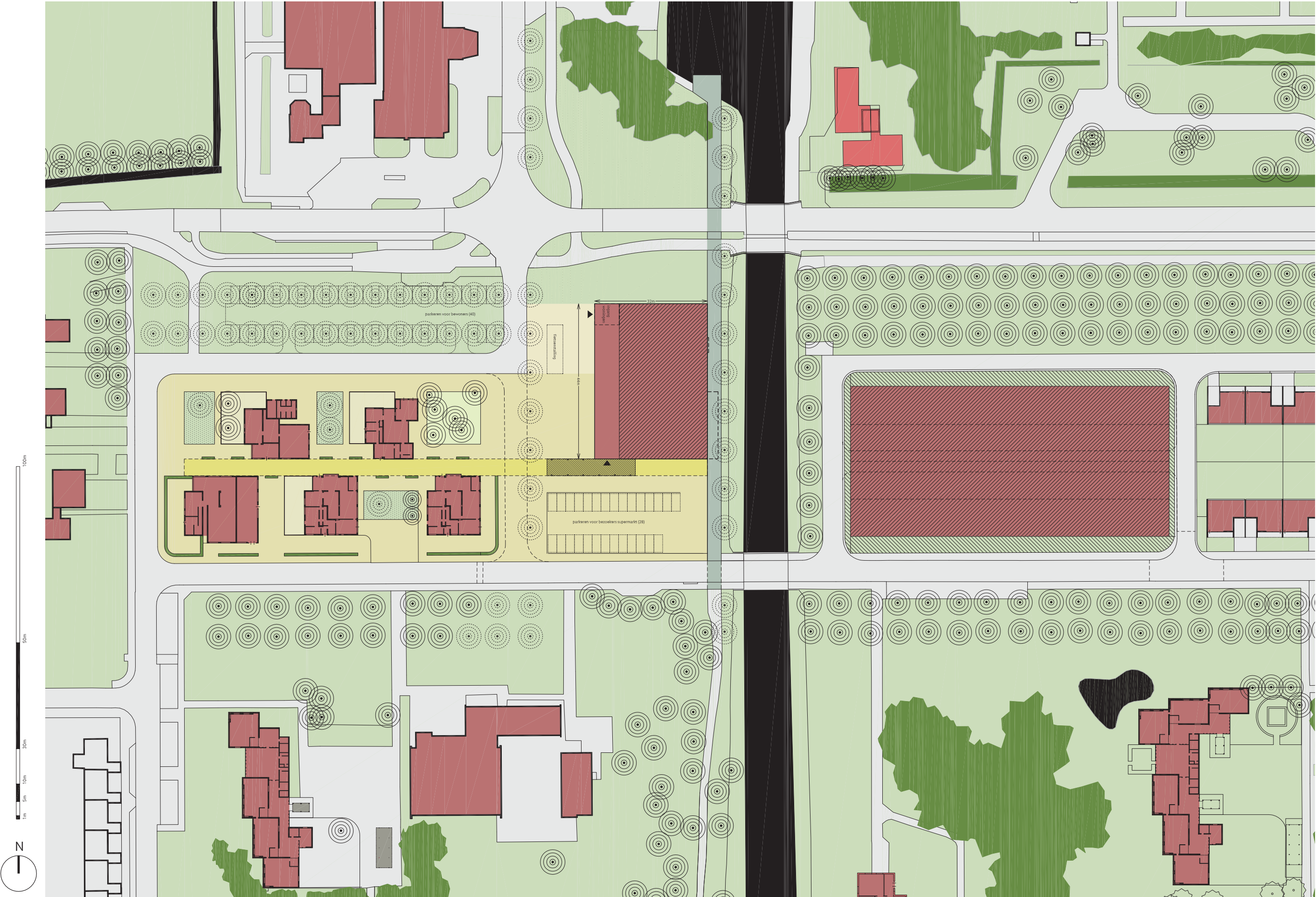

- gras
- grasstenen, parkeerplaats
- bestrating (klinkers)
- bestrating (tegels n.t.b.)
- bestrating (afwijkend formaat tegels n.t.b.)

- bestrating (tegels n.t.b.)
- tuin winkelwoningen met muur
- bebouwing
- bestaande wegen en paden
- haag

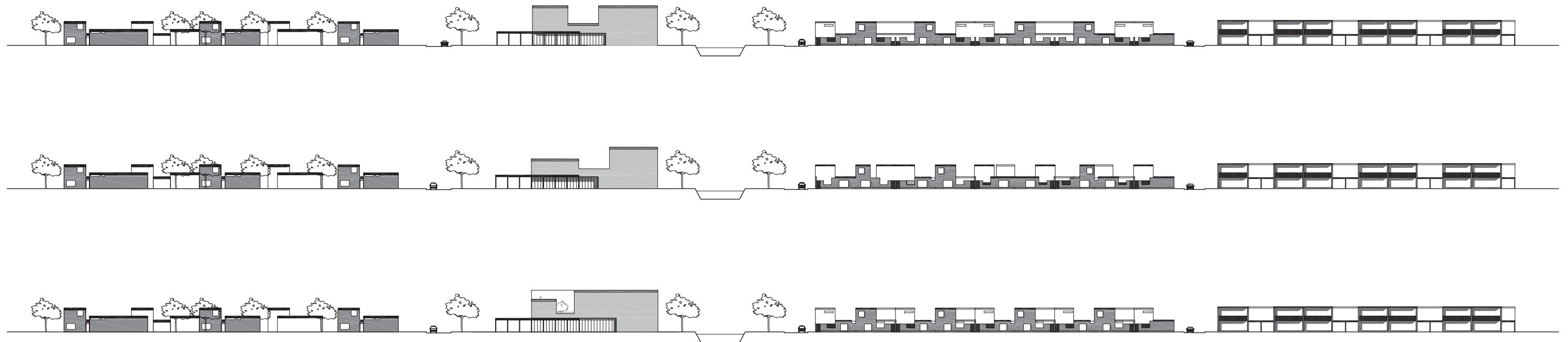
- boom, bestaand
- boom, voorgesteld
- expeditieroute
- entree parkeren

26 parkeerplekken aan de oostzijden op het plein
40 parkeerplekken aan de westzijde van de Zuiderwinkels

schaal 1:1000

gevelstudies oostgevel ring; zuidwinkels, schokkererf, noorderwinkels

profieltekeningen 1:1000

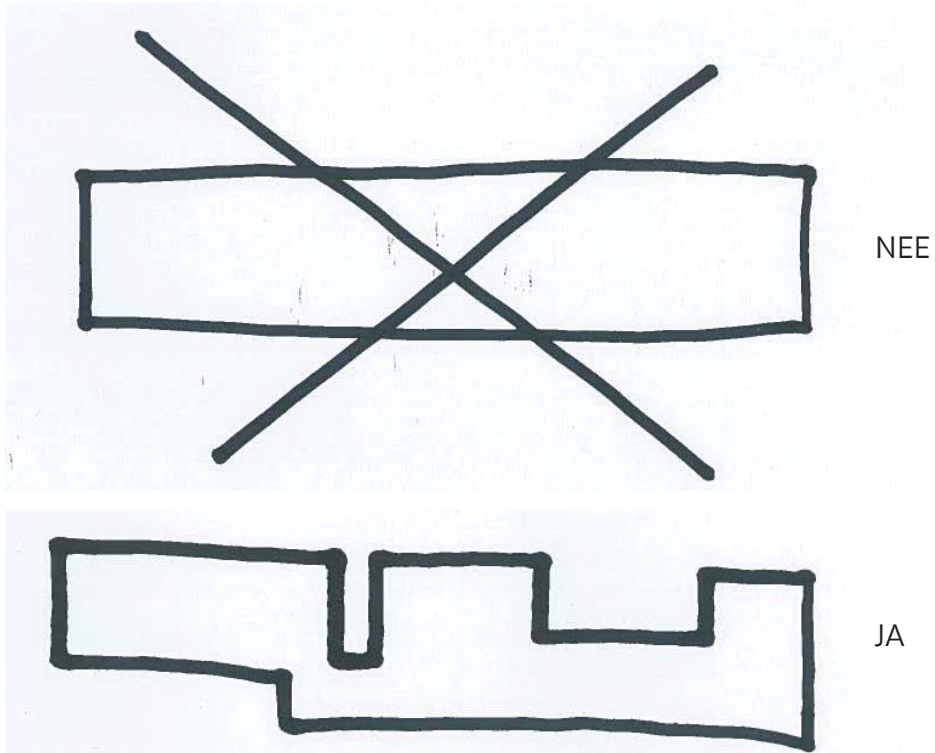
algemene regel architectuur

Gevelwanden per bouwblok/ volume kennen
uitsnijdingen naar boven en beneden. Er zijn geen
monotoon doorgaande lijnen

woningbouw en landschapsonwerp, vondelparc, utrecht
mecanoo architecten

gereformeerde kerk, nagele
architectenbureau Van De Broek en Bakema

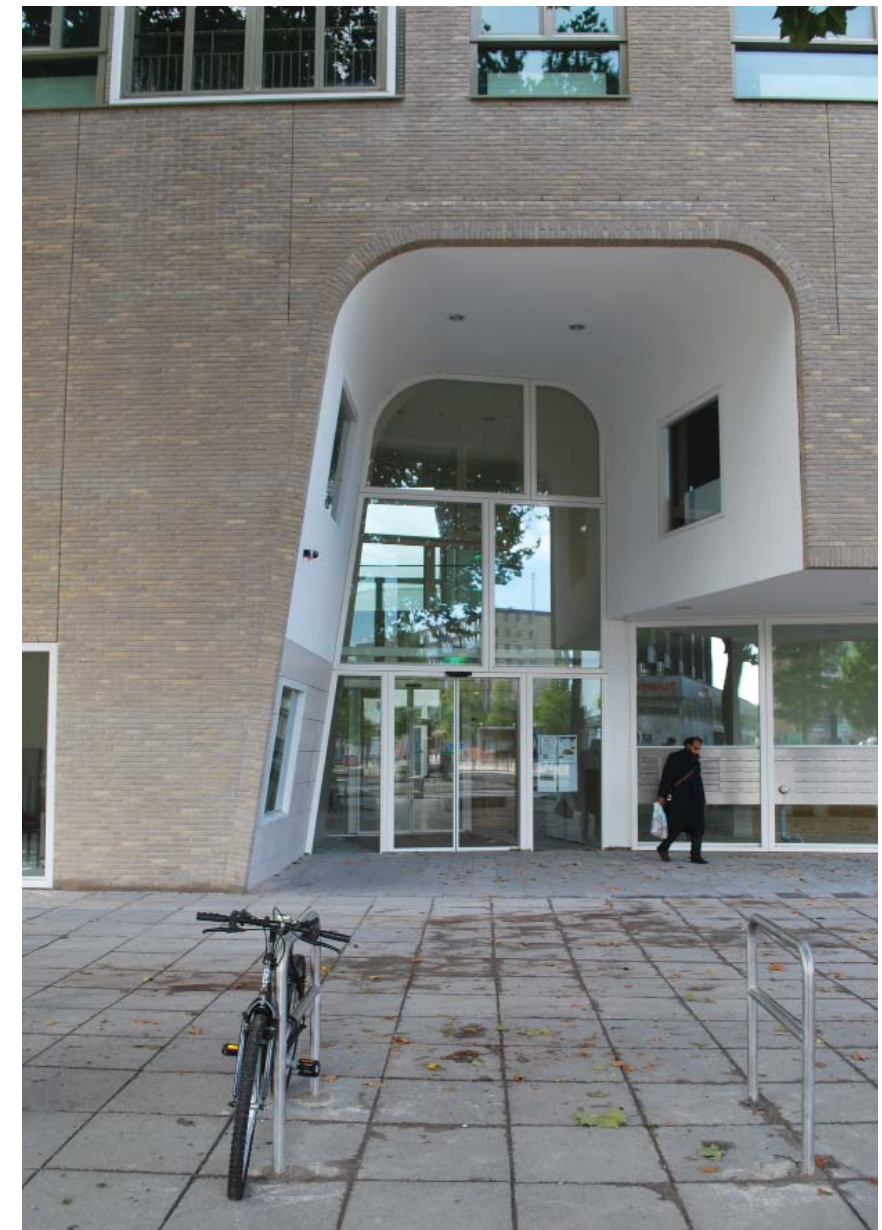

bouwwolume ligt achter insnijding minimaal 2 meter terug

woningbouw, talmalaan utrecht
dick van gameren architecten

onder: MFA Sloterveer,
Amsterdam ontworpen door
Dick van Gameren.

referentiebeelden materiaalgebruik

Materiaalgebruik voor nieuwbouw: aardse tinten, in lichte varianten
Licht gekleurde baksteen, zoals terug te vinden in Nagele. Rijk gedetailleerd, door structuren in het metselwerk en negges

rechts: Het Rietveld, K4 Architecten

onder: MFA Sloterveer, Amsterdam ontworpen door Dick van Gameren.

onder: Museum Nagele voormalige rooms-katholieke Isidoruskerk, in 1963 ontworpen door het bureau De Jongh, Taen & Nix

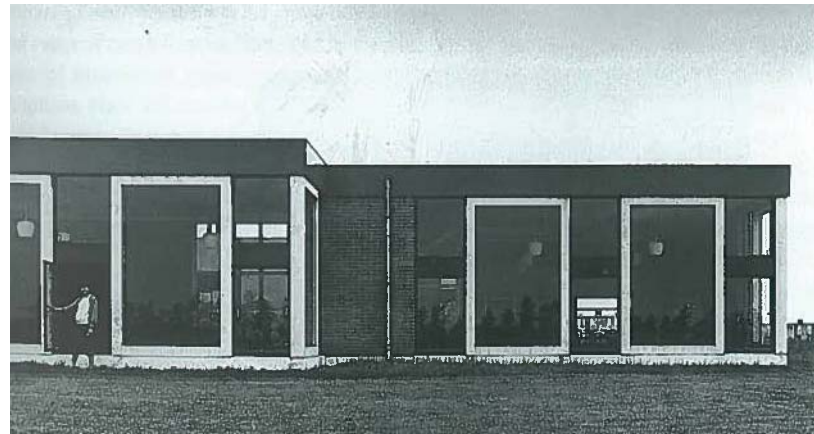

Horizontale lijnen

De onderbroken wanden geven variatie in het gevelbeeld, plinten, dakbeeindigingen en gevelbanden zorgen, als duidelijke lijnen voor eenheid. Bakstenen muren worden daarom altijd beeindigd door een plint aan de boven en onderkant. Deze plint, dakbeeindiging en gevelband zijn gemaakt van beton.

Voorbeeld links boven: Woningbouw Eekmaat, Enschede. Ontworpen door het architectenbureau Claus en Kaan.

Twee voorbeelden links: Schoolgebouw Nagele, ontworpen door Aldo van Eyck

Verbijzonderingen

Woningentrees, vensters in algemene ruimtes, entreehal appartementen, vensters op bijzondere posities (kop, hoek etc.) voorzien van zwaardere kaders.

Twee voorbeelden links: Schoolgebouw Nagele, ontworpen door Aldo van Eyck

Tuinmuren en hagen

muren gemetseld met uitsnijdingen. hagen als elders in Nagele

Voorbeeld: gereformeerde kerk, nagele, architectenbureau Van De Broek en Bakema

referentiebeelden materiaalgebruik

Materiaalgebruik voor openbare ruimte

Voor de bestrating van de openbare ruimte refereren aan originele materiaalkeuze. Als te zien in de foto's rechts, van het plein van de kerk en de zuiderwinkels. Er is afwisseling tussen betontegels en klinkers. De betontegels op het plein zouden groter moge zijn.

Voor het parkeren introduceren we een voor Nagele nieuwe vorm van bestrating. De halfverharde steenjes of klinkers, als hieronder te zien op de foto.

aanbeveling kunst en architectuur in de wederopbouwperiode

De wederopbouwperiode kenmerkt zich door een samenhangende benadering van stedenbouw, architectuur en kunst. De toepassing van wandkunst zou daarom een passende toevoeging zijn aan een nieuw gebouw in Nagele.

In de wederopbouwperiode zijn verschillende vormen van kunst in de architectuur ontwikkeld. Denk hierbij aan toepassingen met glas, intarsia, mozaiek, reliëfs, en wandschilderingen.

Het nieuwe gebouw op het Schokkererf zou één of meerdere van deze vormen van kunst kunnen inzetten om het gebouw te verankeren in de geschiedenis.

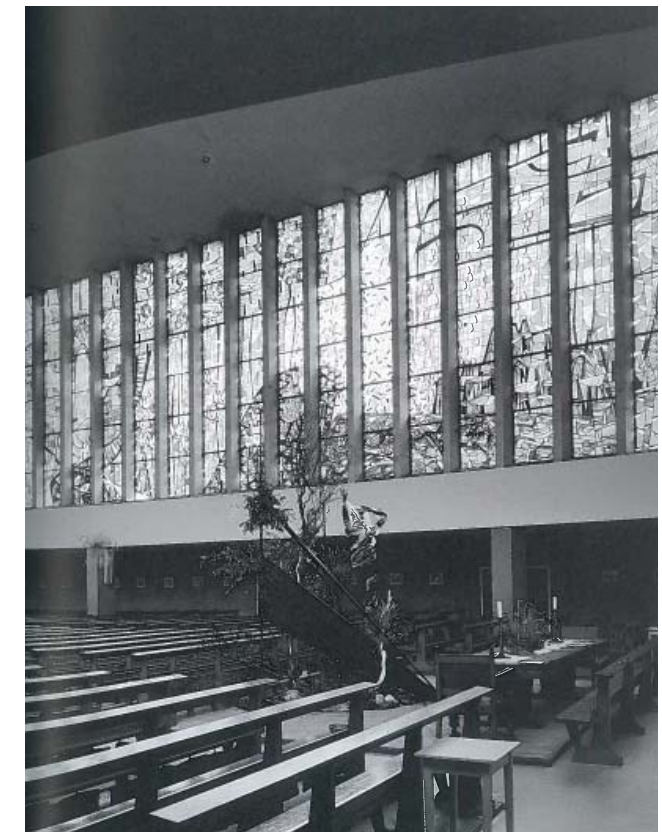
VOORSTELLEN

De entreehal op de begane grond, voor boven gelegen woningen, kan worden voorzien van wandkunst. De beoogde plint, met transparante glazen gevel, kan hierdoor extra worden benadrukt door een kleurrijke wandschildering, intarsia of sgraffito op de wanden achter het glas. Een andere mogelijkheid is om het glas in deze gevel te bewerken zoals te zien op de afbeeldingen hiernaast.

In het baksteen van zowel het Schokkererf als de lokatie Noorderwinkels kan een reliëf worden toegepast. Dit kan op een bepaalde belangrijke hoek, bijvoorbeeld bij het kruisen van de zuiderwinkelas en de entree van de supermarkt, maar ook in het gehele vlak. De hoekwoningen aan de zuidkant van het noorderwinkelblok kan zo worden verfraaid met een bijzonder reliëf.

De plastic van het gebouw komt hierbij meer tot leven, het reliëf zorgt ervoor dat het gebouw gedurende dag verschillende soorten van schaduw werking heeft op het vlak. Op deze manier komen architectuur en natuur samen.

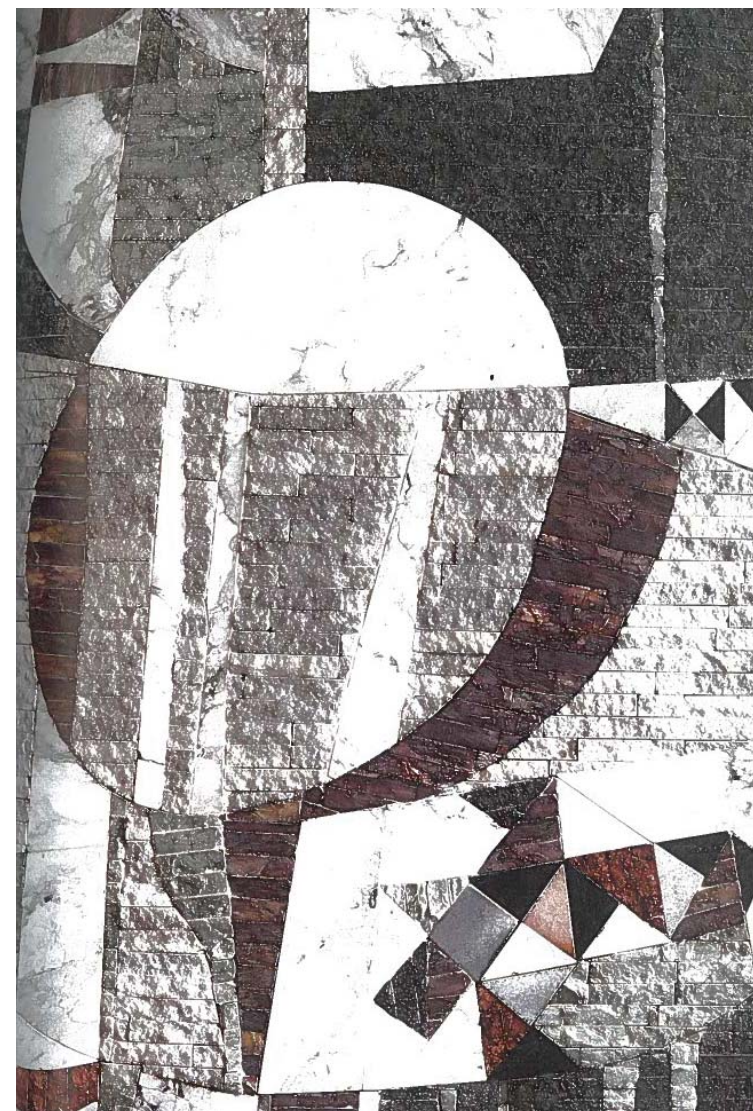
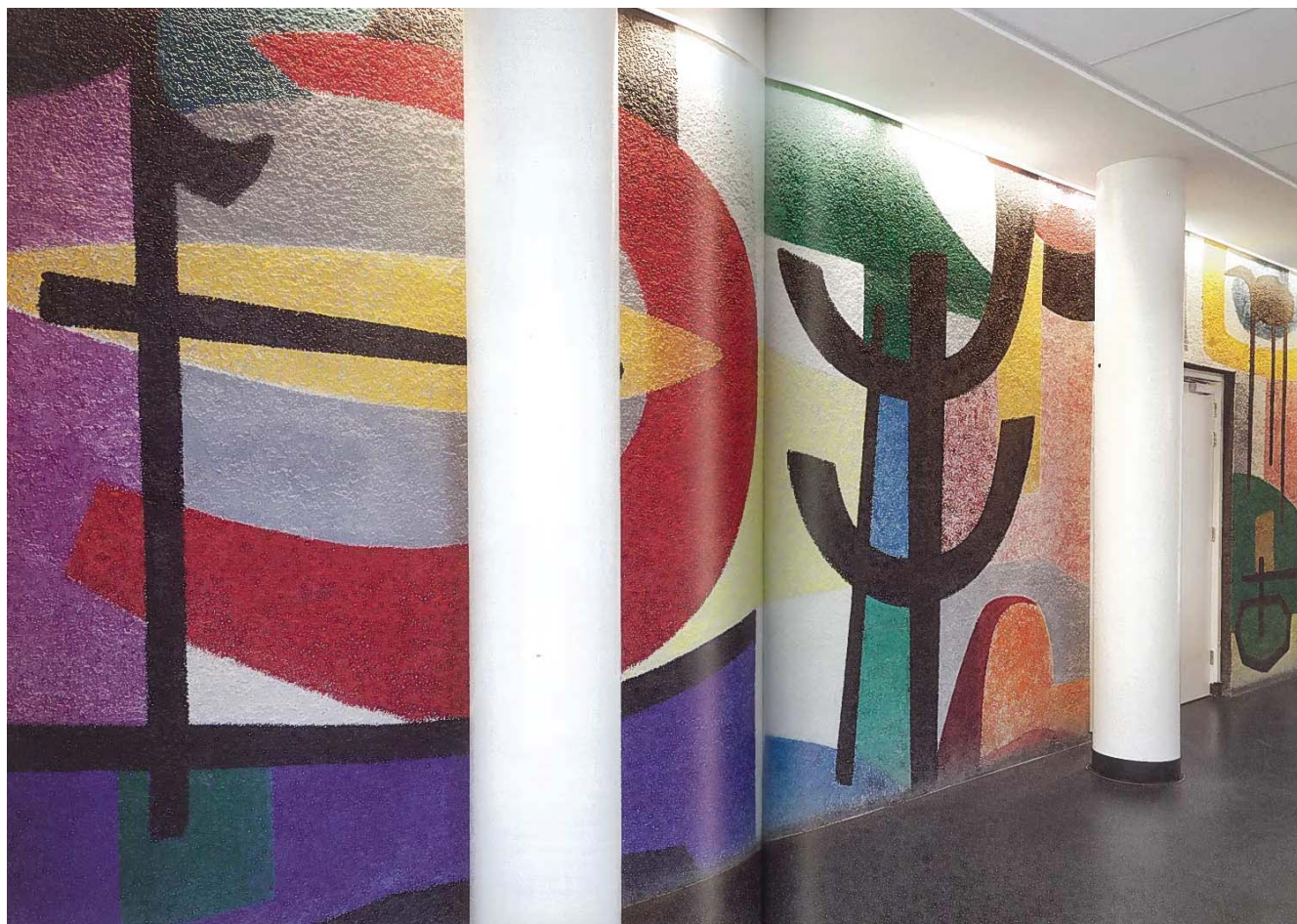
Uitgangspunt van de toegepaste kunst is de stijl die werd ontwikkeld in de wederopbouwperiode tot 1965. In het boek De Kunst van de Wederopbouw, Nederland 1940 - 1965 (NAi010 uitgevers) is te lezen en te zien welke stijl en toepassingen men hanteerde.

Rechts: Willem Heesen, glasappliquéraam, station Almelo, 1964

Links onder: Lex Horn, glasappliquéraam, station Eindhoven, 1954-1956

Rechts onder: Eugene Laudy, gebrandschilderde ramen, St. Antonius en Lodewijkkerk, Den Haag,

Links boven: Wandschildering Zuiderpark HBS, Den Haag, Willem Hussum, 1957

Links onder: Relief, Provinciehuis Arnhem, Piet van Stuivenberg, 1956

Rechts: Intarsia, Hoofdkantoor ENCI NV, Maastricht, Frans Slijpen, 1964

aanbeveling openbare ruimte

Belangrijke aspecten voor de inrichting en verblijfskwaliteit van de openbare ruimte, dorpskern Nagele

Parkeerplaats / evenementenplein

Er is gekozen het plein voor de ingang van supermarkt dubbel te gaan gebruiken. Doorgaans wordt de ruimte gebruikt als parkeervoorziening daarnaast moet het mogelijk zijn dat hier evenementen plaatsvinden. De inrichting moet voor beide functies passend zijn. Het omringende element dat de parkeerplaats scheidt van het voetgangersgebied kan in het ontwerp ingezet worden als meubelstuk voor evenementen. Dit kan eventueel gecombineerd worden met groen.

Zuiderwinkelas en Schokkererf

Bestrating van de Zuiderwinkelas moet worden verbonden met bestrating rond het Schokkererf. Het is belangrijk dat de openbare ruimte en de invulling hiervan een entiteit is. Schokkererf en Zuiderwinkelas moeten de de dorpskern gaan vormen van Nagele. Vooral een gezamenlijke visie op het groen (bomen, gras, hagen) en onderhoud hiervan is noodzakelijk. Voor het Schokkererf is het noodzakelijk dat er een goede oplossing komt voor afvalcontainers, het stallen van fietsen en winkelkarretje.

Entree woningen Schokkererf

Er moet extra zorg besteed worden aan het gebied rondom de entree van de woningen op het Schokkererf. De verbinding met de parkeerplaatsen zijn hierin belangrijk. De westzijde van het gebouw is bovendien het deel dat vanaf de doorgaande weg is te zien. Een representatieve afwerking van de openbare ruimte is hier noodzakelijk.

Noorderwoonblok

Parkeren vind plaats op de grond van de woningeigenaren. Auto's worden daarom geweerd uit de openbare ruimte. Er wordt een afspraak gemaakt over het te planten groen aan de straatzijden. Schuttingen zijn niet toegestaan. De architect zorgt voor een parkeerplek dat goed is te gebruiken en op een passende manier is ingevoegd in het woonblok.

Waterkant, voetpaden

Het voetpad langs de waterkant, met het vizier op de polder, is een belangrijke ruimtelijke kwaliteit in het herontwerp van de dorpskern. In de uitwerking van de openbare ruimte wordt deze als zodanig ingericht. Het voetpad kruist met de Zuiderwinkelas die doorloopt over het Schokkererf.

Open netwerk

In de tekening van de openbare ruimten worden voetpaden met elkaar verbonden. Als er een mogelijkheid is aan de sluiten op een bestaand pad wordt hiervan gebruik gemaakt. De architecten en stedenbouwers van De 8 en Opbouw hadden een duidelijke opvatting over netwerken binnen stedelijke gebieden. Open verbindingen, duidelijke connecties en heldere zichtlijnen zijn belangrijk in hun visie op Nagele. Dit moet zichtbaar worden in een herinrichting van de openbare ruimte.

mecanoo
architecten

Mecanoo architecten
P.O. Box 3277, 2601 DG Delft, The Netherlands
Oude Delft 203, 2611 HD Delft, The Netherlands

phone +31(0)15 279 81 00
www.mecanoo.nl